

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA GERMANISTIKY

Diplomová práce

Rakouské standardy testování jako inspirace
pro testování žáků ZŠ v České republice

Austrian testing standards like inspiration
for pupil testing in the Czech Republic

Vypracovala: Pavla Gorčíková

Vedoucí práce: Doc. PaedDr. Hana Andrášová, Ph.D.

České Budějovice 2014

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma „Rakouské standardy testování jako inspirace pro testování žáků ZŠ v České republice“ vypracovala samostatně s použitím pramenů uvedených v bibliografii.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s novým ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích

Podpis:

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych chtěla poděkovat paní doc. PaedDr. Haně Andrášové, PhD. za odborné vedení, cenné rady a připomínky při konzultacích, které mi pomohly při vypracování této diplomové práce.

ANOTACE

Hlavním cílem této diplomové práce je najít inspiraci pro vytváření standardů testování pro Českou republiku.

Teoretická část se zabývá současnou podobou standardů testování v České republice a dále pak standardy testování, které vznikly v evropských zemích, ve kterých už celoplošné testování žáků probíhá.

V empirické části analyzuji rakouské standardy testování, které byly použity jako zdroj pro inspiraci vývoje českých standardů testování. Poté v následující části nazvané diskuze shrnuji, v čem se stávající české a rakouské standardy testování shodují a v čem naopak rozcházejí. Posledním bodem budou má doporučení pro vývoj českých standardů testování pro cizí jazyk.

ABSTRACT

The main aim of this diploma thesis is to find the inspiration for creating testing standards in the Czech Republic. The thesis is divided into two parts – theoretical and practical.

The theoretical part deals with the current form of Czech testing standards and also with testing standards which were created in other European countries. Pupils from these countries are already tested across the board.

In the practical part I analyze the Austrian testing standards which were used as an inspiration for development of Czech testing standards. Then I sum up the agreements and on the other hand the differences between Czech and Austrian testing standards. Finally, the practical part is complemented with the author's recommendation for development of Czech testing standards.

OBSAH

1. ÚVOD.....	9
2. TEORETICKÁ ČÁST	10
2.1 Vymezení pojmů	10
2.1.1 Standard.....	10
2.1.2 Vzdělávací standardy.....	11
2.1.3 Standardy testování	11
2.1.4 Standardizované testy	12
2.1.4 Standardy pro pedagogické testování.....	13
2.1.5 Výhody standardů testování a jejich užití v praxi	14
2.1.6 Standardy testování a veřejnost	15
2.2 Aktuální stav v České republice.....	16
2.2.1 Prvopočátky standardů v České republice.....	16
2.2.2 První fáze tvorby standardů.....	16
2.2.3 Pilotní ověření	17
2.2.3.1 Vývoj a cíl.....	17
2.2.3.2 Průběh	17
2.2.3.3 Výsledky	17
2.2.4 První celoplošná generální zkouška	18
2.2.4.1 Obecné informace	18
2.2.4.2 Příprava a testové úlohy.....	19
2.2.4.3 Změny týkající se výsledků	20
2.2.4.4 Spolupráce s odbornou veřejností.....	20
2.2.4.5 Technologické problémy a podpora škol.....	21
2.2.4.6 Výsledky	21
2.2.4.7 Návrhy na úpravy.....	22
2.2.4.8 Závěr	24
2.2.5 Druhá celoplošná generální zkouška	25
2.2.5.1 Příprava, registrace a instalace.....	25
2.2.5.2 Testové úlohy.....	26
2.2.5.3 Vyhodnocení a návrhy na úpravy	27

2.2.5.4 Pokyny pro učitele	29
2.2.6 Celoplošné testování ve školním roce 2013/2014	31
2.2.7 Výběrové testování ve školním roce 2013/2014	31
2.3 Aktuální stav v zemích Evropy	32
2.3.1 Velká Británie.....	32
2.3.2 Německo.....	33
2.3.3 Francie	34
2.3.4 Finsko	36
3. EMPIRICKÁ ČÁST	38
3.1 Rakouské standardy testování	38
3.1.1 Obecné informace.....	38
3.1.2 Zadávání testu.....	40
3.1.3 Ochrana dat a předání výsledků žákům.....	41
3.1.4 Průběh testu	42
3.1.5 Možnosti odpovědí	42
3.1.6 Kontextové dotazníky.....	43
3.1.7 Analýza dat.....	44
3.1.8 Zpráva pro školu.....	45
3.1.9 Zpětná vazba a další vývoj kvality	46
3.1.10 Rakouské standardy testování – anglický jazyk jako první cizí jazyk	47
3.1.10.1 Testované dovednosti	47
3.1.10.2 Vývoj testových úloh.....	48
3.1.10.3 Účastníci testování v roce 2013	49
3.1.10.4 Průběh testování na školách.....	49
3.1.10.4.1 Standardizovaný postup.....	49
3.1.10.4.2 Postupy během testu a čas vymezený pro test.....	50
3.1.10.5 Kontextové dotazníky k anglickému jazyku.....	52
3.1.10.6 Vyhodnocení testu	55
3.1.10.7 Význam použitých škál.....	56
3.1.10.8 Stanovení dovednostních stupňů	57
3.1.10.9 Zpráva o výsledcích	59
4. DISKUZE	61

4.1 Porovnání standardů testování	61
4.1.1 Osoby podílející se na vývoji	61
4.1.2 Testování žáci	62
4.1.3 Průběh testování	62
4.1.4 Zadavatel testu	63
4.1.5 Dotazníky	63
4.1.6 Výsledky	64
4.2 Porovnání testových baterií úloh	64
4.2.1 Testované okruhy	64
4.2.2 Grafické zpracování	65
4.2.3 Zadání úloh	65
4.2.4 Počet úloh	66
4.2.5 Typy úloh	66
4.2.6 Verze testu	67
4.3 Doporučení pro ČR	67
4.3.1 Celoplošné vs. výběrové testování žáků	67
4.3.2 Dohlížející učitel	68
4.3.3 Počet testovaných předmětů v jednom školním roce	68
4.3.4 Verze testu	69
4.3.5 Testované okruhy	69
4.3.6 Dotazníky	70
5. ZÁVĚR	71
6. RESUME	73
7. BIBLIOGRAFIE	74
8. SEZNAM ZKRATEK	79
9. PŘÍLOHY	80
9.1 Rakousko – čtení s porozuměním	81
9.2 Rakousko – psaní – krátký text	85
9.3 Rakousko – psaní – dlouhý text	87
9.4 Česká republika – poslech s porozuměním a čtení s porozuměním	89

1. ÚVOD

Téma této diplomové práce jsem si vybrala na základě mého dlouhodobého zájmu o výuku cizích jazyků. Právě výuka cizích jazyků prochází v současnosti řadou významných změn, např. novým zněním RVP ZV pro cizí jazyky, tvorbou standardů testování, přípravou plošného či výběrového testování žáků ZŠ a studentů SOŠ apod. Vzhledem k závažnosti změn se mi tato problematika jevila jako nejvíce zajímavá a přínosná, jelikož se jedná o zatím ne příliš prozkoumanou a zdokumentovanou oblast. Na druhou stranu je to jedna z nejdiskutovanějších látek v současném českém školství, na níž se intenzivně pracuje.

Cílem této práce je prozkoumat evropské standardy testování žáků, a to především standardy rakouské. Rakousko je jednou ze zemí, která na standardech testování pracuje již delší dobu, a proto byly rakouské standardy vybrány jako nejvhodnější pro zhodnocení jejich kladů a popřípadě záporů. Současným cílem je také navrhnout některé prvky vycházející z těchto standardů, u kterých by bylo vhodné zvážit, zda by se nemohly stát inspirací pro vznik standardizovaných testů v České republice.

Teoretická část této práce je zaměřena především na to, jak je standardizované testování definováno, jaké zásady v této oblasti existují, kdo tyto standardy vytváří a jaké přínosy tyto standardy mají pro všechny členy školského systému. Další kapitola pojednává o současném stavu vývoje standardizovaného testování v České republice a též v některých dalších evropských státech jako je Velká Británie, Německo, Francie či Finsko.

Empirická část se soustředí na analýzu rakouských standardů testování s větším zaměřením na standardy testování anglického jazyka jako prvního cizího jazyka. Dále pak následuje část, která srovnává shodné a rozdílné prvky českých a rakouských standardů testování, ať už se jedná o organizaci testování či testový materiál. Na závěr jsou poté uvedeny návrhy, které by mohly vylepšit standardy testování pro Českou republiku.

2. TEORETICKÁ ČÁST

Tato část diplomové práce se nejprve zabývá vymezením pojmů, tedy rozlišením mezi standardem, vzdělávacími standardy, standardy testování a standardizovanými testy. Poté se plně soustředí na standardy testování. Jedná se tedy především o to, za jakým účelem vznikají, kdo se na jejich vzniku podílí, jaké zásady jsou během tohoto procesu dodržovány, a jaký bude jejich dopad na současné školství, pro koho mají být přínosné a jaký vztah k nim má veřejnost.

Dále je tato část zaměřena na aktuální stav standardů testování v České republice, tedy na vývoj a prvotní pokusy o jejich zavedení do praxe, a na standardy testování v některých zemích Evropy.

2.1 Vymezení pojmů

2.1.1 Standard

Standard znamená obecně uznávaný vzor, měřítko či normu, která je vždy nastavena (srov. Standard).

Standard je něco, co je autoritou či všeobecným míněním považováno za základ pro srovnávání; schválený model (srov. Standard 2).

Standard je jednotný, všeobecně uznávaný a obvykle používaný způsob, jak něco vyrábět či provádět. Tento způsob byl vybrán ze všech možností, které byly navrženy. Tento pojem se neužívá pouze v oblasti technologie a metodiky, ale také v jiných oblastech jako jsou lidská práva nebo ochrana životního prostředí (srov. Standard 3).

„Standard je běžná nebo vynikající úroveň. Z anglického standard totéž ze starofrancouzského estandard“ (Holub, Lyer 1978, s. 450).

„Standard je obvyklá, běžná úroveň; ustálená míra, podoba něčeho“ (Mejstřík a kol. 2005, s. 410).

Z výše uvedeného vyplývá, že určité standardy můžeme nalézt v každé odborné oblasti, ať už se jedná o účetnictví, vývojovou psychologii či sportovní výkony. Lze tedy usoudit, že standard můžeme uplatňovat v každodenní činnosti jedince lidské společnosti.

2.1.2 Vzdělávací standardy

„Standardy pro základní vzdělávání představují minimální cílové požadavky na vzdělávání, které jsou závazně formulované v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání (RVP ZV). Standardy konkretizují pomocí tzv. indikátorů obsah očekávaných výstupů a stanovují minimální úroveň vzdělání v uvedených vzdělávacích oborech“ (Standardy podle MŠMT).

Ve školním vyučování by měl žák získat v každém předmětu jisté dovednosti, které jsou důležité pro jeho další vzdělávání. Tyto dovednosti a schopnosti jsou také označovány jako kompetence. Vzdělávací standardy popisují tyto kompetence jako výsledky žáků. To znamená, že vzdělávací standardy určují, co vše má žák ovládat v určitém předmětu v daném stupni vzdělávání (srov. Bildungstandard und Standardüberprüfung).

Již od roku 1995 jsou cíle a obsah vyučování na jednotlivých typech škol vymezeny prostřednictvím tak zvaných vzdělávacích standardů. Ty jsou součástí dokumentu, který byl schválen MŠMT a který obsahuje:

- Shrnutí vzdělávacích cílů.
- Rámcový vzdělávací obsah, tedy učivo.
- Dovednosti, které by si žáci měli na jednotlivých typech škol osvojit.

V roce 1995 schválilo MŠMT standardy pro základní vzdělávání, v roce 1996 standardy pro čtyřletá gymnázia a v roce 1997 standardy pro střední školy (srov. Šimoník 2011, s. 28).

2.1.3 Standardy testování

Standardy testování ve školském systému, tedy ve vzdělávací oblasti mají za úkol napomáhat nejen učitelům, školám či rodičům, ale i žákům dosáhnout vytyčených vzdělávacích cílů a zároveň být oporným systémem pro hodnocení žáků. Současně jsou podkladem pro vytváření další vzdělávací koncepce státu. Impulsem pro tvorbu standardů testování bylo schválení zavedení pravidelného zjišťování výsledků vzdělávání v pátém a devátém ročníku základního vzdělávání, a proto budou tyto standardy využívány pro sestavování testů ke zjišťování výsledků žáků v pátém devátém ročníku.

Na tvorbě standardů pracují především učitelé z praxe, tedy pedagogové ze základních škol, kteří přicházejí téměř denně do styku se současnou situací českého školství, za spolupráce s odborníky z vysokých škol a dalších odborných pracovišť (srov. Standardy).

V první fázi vytváření standardů se jednalo pouze o nejdůležitější vzdělávací oblasti, a to o oblast matematickou, čtenářskou a jazykovou (srov. Standardy 2).

Díky standardům testování můžeme objektivně určit, jaké dovednosti získali žáci na konci čtvrtého a osmého ročníku. Testování bylo zahájeno ve školním roce 2011/2012 a každý rok je testován pouze jeden předmět. Z výsledků testu z anglického jazyka jako prvního cizího jazyka se žáci dozvěděli, jak dobří jsou v psaní, čtení s porozuměním a poslechu s porozuměním a zároveň mohli porovnat své výkony s ostatními žáky z celého Rakouska. Cílem testování není oznamovat žáka, ale informovat školy o kvalitě výuky (srov. Bildungsstandard und Standardüberprüfung).

2.1.4 Standardizované testy

Pod termínem standardizované testy chápeme didaktické testy, které jsou připravovány velmi pečlivě a mají úplnější vybavení – to znamená, že jsou vytvářeny profesionály a procházejí ověřovací fází. Součástí standardizovaného didaktického testu je tak zvaný manuál, ze kterého se uživatel může informovat o vlastnostech testu a rovněž si nastudovat, jak má být test správně použit. Téměř vždy je součástí i norma, jak hodnotit dosažené hodnoty testovaných jedinců (srov. Standardizovaný test 1).

Standardizovaný test je skupinový test s přesně stanoveným obsahem jednotlivých testových položek, který je založen na obecném pedagogickém / psychologickém obsahu a jehož součástí jsou standardizované věkové nebo výkonové normy, které lze používat ke srovnávacím účelům (srov. Standardizovaný test 2).

Standardizovaný, neboli na pokusné skupině vyzkoušený, test je takový test, který musí splňovat vysoké požadavky na objektivitu, analýzu úloh, reliabilitu, validitu a normování, což zapříčiňuje zvýšenou časovou a finanční náročnost při tvorbě těchto testů. Z tohoto důvodu se v každodenním vyučování využívají tak zvané neformální testy, které vypracovávají sami učitelé nebo autoři učebnic (srov. Heyd 1991, s. 209).

Kritéria pro standardizovaný test

OBJEKTIVITA	Test nesmí být závislý na osobě zkoušejícího. Při známkování musí všichni zkoušející dojít ke stejnému výsledku.
VALIDITA	Jedná se o platnost v obsahu testu. (Do jaké míry test zkouší to, co zkoušet má.)
RELIABILITA	Jedná se o spolehlivost statistických údajů. (Jsou výsledky nahodilé nebo by měl stejný žák za stejných podmínek ze stejného testu v jiný den totožné výsledky? Například diktát je podle tohoto kritéria nespolehlivý, neboť učitel může při diktátu změnit výslovnost, přízvuk či tempo, a tím jej zlehčit nebo naopak ztížit. Diktát by byl spolehlivý pouze v tom případě, že by byl zadán ve zvukotěsné místnosti a přehrán na magnetofonu.)
EKONOMIČNOST	Finanční a organizační náklady musí být v rozumném poměru k hodnotě výsledků. Je důležité rozlišovat mezi vynaloženým úsilím při přípravě a při vyhodnocování.
NORMOVATELNOST	Kritéria hodnocení musí být jasná. To znamená, že řešení musí být jednoznačně označeno jako správné nebo špatné.
UŽITEČNOST	Test musí být přínosný pro všechny zúčastněné – tedy žákům i učitelům.

(srov. Heyd 1991, s. 209)

2.1.4 Standardy pro pedagogické testování

Pedagogické testování slouží k posouzení stavu, pokroku či dovedností, kterých dosáhl buď žák jako jedinec, anebo třída jako skupina. Z testů, jež jsou zadávané jednotlivcům, lze získat informace, které jsou využívány pro:

- Zjištění žákovy celkové úrovně a pokroku v dané oblasti.

- Zjištění žakových předností a slabin v dané oblasti.
- Sestavování individuálních studijních plánů.
- Výběr vhodného studijního programu pro žáka.
- Výběr žáků do oborů, které mají omezenou kapacitu.
- Udělení příslušného osvědčení o kvalifikaci (srov. Klimusová 2001, s. 139).

Jak uvádí Klimusová (2001, s. 146 – 151), pro pedagogické testování je stanoveno 19 základních standardů.

Pro problematiku celoplošného testování jsem za důležité vybrala následující:

„Je-li školní testování nařízeno školou, krajem, státem nebo jinými úřady, musí být jednoznačně popsán způsob, jak budou využity výsledky testování. Povinností těch, kteří nařizují testování je monitorovat jeho dopad a zjišťovat a minimalizovat možné negativní důsledky. Důsledky testování, plánované i nezamýšlené, by měly být zkoumány také uživatelem testu“ (Klimusová 2001, s. 146).

Je-li test užíván jako ukazatel osvojených znalostí, vyučovaných v určitém předmětu nebo splnění určitých standardů předepsanými osnovami, měly by být předloženy důkazy o tom, nakolik test pokrývá rozsah vědomostí a zjišťuje procesy odpovídající cílové oblasti testu. Testovaná oblast i cílová oblast testu by měly být dostatečně podrobně popsány tak, aby mohl být posouzen jejich vzájemný vztah. Analýzy by měly ozřejmit, které aspekty cílové oblasti test reprezentuje a které nikoli“ (Klimusová 2001, s. 147).

„U testů administrovaných a skórováných za použití multimédií a počítačů by mělo být dokumentováno uspořádání testu a modely, metody a algoritmy skórování a klasifikace. Zdroje rozptylu nevztahujícího se ke konstrukt, které souvisí s použitím počítače a dalších komunikačních prostředků při testování, například obeznámenost testovaného s příslušnou technologií a testovým formátem, by měly být zohledněny při vytváření těchto testů a jejich používání“ (Klimusová 2001, s. 150 - 151).

2.1.5 Výhody standardů testování a jejich užití v praxi

Od standardů testování a následného testování samotného se očekává několik pozitivních přínosů. Úkolem standardů je sestavit požadavky na to, jakou konkrétní látku by měl žák ovládat.

Důvody, proč v České republice zavést celoplošné testování, jsou především dva následující. Prvním jsou výzkumy potvrzující zhoršování výsledků českých žáků, druhým pak to, že testování probíhá téměř v celé Evropě, tedy testování samotné se stává jakýmsi standardem.

Hlavním přínosem standardů by mělo být zkvalitnění základního vzdělávání a určení minimální hranice toho, co mají v tak zvaných uzlových bodech základního vzdělávání ovládat. Důležité je zmínit, že na rozdíl od rámcového vzdělávacího programu, který pouze říká, co má žák umět, standardy uvádí, jak do jaké míry má žák danou látku ovládat.

Dalším pozitivem standardů je to, že neslouží k sestavování žebříčku úspěšnosti jednotlivých škol, ale mají funkci zpětné vazby jak pro školu a pedagogy, tak i pro rodiče žáků (srov. Standardy 2).

2.1.6 Standardy testování a veřejnost

Prostřednictvím internetových stránek *www.rvp.cz* proběhla veřejná dvoukolová diskuze. Podle výsledků této diskuze byly standardy všech tří oblastí pozitivně hodnoceny více jak 92 % pedagogů (srov. Standardy 2).

Osobně hodnotím veřejnou diskuzi jako velmi pozitivní krok. Jako studentka pedagogické fakulty jsem sice měla povědomí o tom, že se začalo na přípravě standardů pro cizí jazyky pracovat, ale o veřejné diskuzi týkající se právě standardů jsem neměla vědomost až do té doby, než jsem se tomuto tématu začala věnovat.

Je pravdou, že samotné standardy testování se nebudou týkat celé společnosti, avšak testy sestavované na základě těchto standardů by mohly ovlivnit životy některých jedinců naší společnosti. Proto si myslím, že by bylo vhodné tuto problematiku více medializovat, rozšířit ji mezi celou veřejnost a klást na ni větší důraz – ne proto, aby mohli občané do přípravy standardů testování nějak zasahovat, ale proto, aby byli informováni o průběhu vývoje standardů testování. Tímto způsobem by poté bylo zainteresovaným občanům umožněno zúčastnit se veřejných diskuzí.

2.2 Aktuální stav v České republice

2.2.1 Prvopočátky standardů v České republice

Za začátky standardů testování je považováno programové prohlášení vlády, které obsahovalo zavedení pravidelného zjišťování výsledků vzdělávání v pátém a devátém ročníku základního vzdělávání. Proto dal na podzim roku 2010 tehdejší ministr školství Mgr. Josef Dobeš podnět k diskusi o vzdělávacích standardech pro české základní vzdělávání (srov. Standardy).

Na základě tohoto podnětu proběhla v Praze 15. 10. 2010 programová konference s názvem „Standardy pro základní vzdělávání, hodnocení výsledků vzdělávání“, kde zveřejnili své názory jak odborníci, tak i zástupci veřejnosti. Konference byla zahájena ministrem školství Mgr. Josefem Dobešem a byly na ní prezentovány dosavadní zkušenosti se standardy vzdělávání. Přihlášení účastníci dále hovořili o tématech týkajících se standardů, a to kupříkladu o jejich využití či podobě. Následovaly odborné workshopy a prezentace jejich výstupů. Výsledkem této konference byla doporučení pro další postupy přípravy standardů (srov. Konference).

2.2.2 První fáze tvorby standardů

Na tuto programovou konferenci poté navázal dne 4. 11. 2010 seminář s názvem Standardy pro základní vzdělávání. Výsledkem tohoto semináře mělo být formulování konkrétní podoby standardů pro základní vzdělávání. Z celého konání tohoto semináře vyšlo najevo, že by Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy mělo vytvořit standardy pro všechny obory, přednostně ale pro český jazyk a literaturu, matematiku a cizí jazyk.

Seminář byl zahájen náměstkem ministra školství, Ing. Ladislavem Němcem. Stěžejní náplní tohoto setkání byly především workshopy, které se tematicky zaměřily na podobu standardů hlavních třech oborů. Výjimkou však nebyly ani workshopy, které se týkaly dalších vzdělávacích oborů. Seminář byl ukončen prezentacemi výsledků z workshopů, formulováním závěrů a dalšími doporučeními pro následující tvorbu standardů (srov. Standardy 3).

2.2.3 Pilotní ověření

2.2.3.1 Vývoj a cíl

Vývoj standardů testování započal v roce 2011 a byla jím pověřena Česká školní inspekce (ČŠI). K realizaci testování bylo také potřeba sehnat dodavatele technologického řešení a vybavení, a proto bylo vypsáno výběrové řízení, které bylo ukončeno v říjnu 2011. Vítězem se stala firma Sapcon, se kterou ČŠI pracovala na přípravě testování pouze dva měsíce.

Úkolem tohoto ověřování bylo především otestovat technologii a logistiku, která byla zvolena, aby bylo možné získat další podněty pro následující vývoj, vylepšování a rozšiřování systému, který byl poté použit během celoplošného testování všech základních škol v České republice (srov. Pilotní ověření 2011, s. 1).

2.2.3.2 Průběh

Pilotní ověření testů proběhlo ve dnech 13. – 14. 12. 2011 a účastnilo se ho celkem 104 základních škol. Spektrum škol bylo pestré, jelikož se jednalo o všechny typy škol základního vzdělávání, počínaje venkovskými malotřídkami a konče víceletými gymnázii. Celkem testování podstoupilo 3792 žáků.

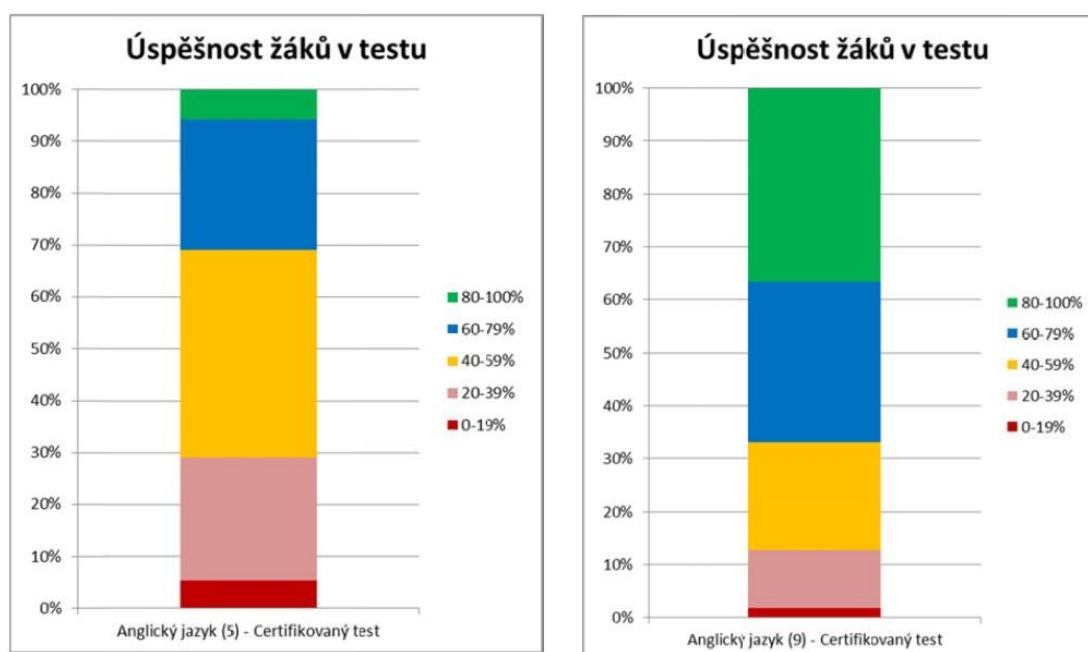
V průběhu konání pilotního ověření zajišťovali zaměstnanci České školní inspekce dozor a informačně napomáhali školám a jejich zaměstnancům. Testování probíhalo dvěma způsoby. Někteří žáci absolvovali test v elektronické formě, a to v tom případě, že pro ně byl k dispozici počítač s nainstalovaným softwarem. Pokud však škola nevlastnila nezbytné vybavení, absolvovali žáci test běžnou papírovou formou. Tato situace také navíc přispěla ke studii, zda má forma vyplňování testu vliv na úspěšnost žáků (srov. Pilotní ověření 2011, s. 1 - 2).

2.2.3.3 Výsledky

Každý žák dostal ihned po ukončení testu zpětnou vazbu ke svému výkonu, a tedy svůj individuální výsledek. Část výsledků byla prezentována na konferenci, která se konala v centru ČŠI za přítomnosti médií.

Po technické stránce proběhlo testování vcelku bez potíží, jediným problémem bylo internetové připojení, s čímž ale tvůrci programu počítali, a proto program přizpůsobili tak, že po obnovení internetového připojení mohl respondent dále pokračovat a odeslat test až po ukončení. Díky tomu se z technických důvodů nevrátilo zpět pouze 52 testů z celkového počtu 7330. Výsledky jednotlivých testů byly zpracovány a zaneseny do grafů (srov. Pilotní ověření 2011, s. 2).

Úspěšnost žáků v testu z anglického jazyka

(Pilotní ověření 2011, s. 5)¹

2.2.4 První celoplošná generální zkouška

2.2.4.1 Obecné informace

První celoplošná generální zkouška se konala ve dnech 21. 5. – 8. 6. 2012. Ověřovala výsledky žáků na úrovni pátých a devátých ročníků základních škol a v odpovídajících ročnících víceletých gymnázií a konzervatoří. Úkolem této celoplošné zkoušky bylo zjistit, zda bude elektronický systém bezchybně fungovat i při celoplošném

¹ Jelikož se diplomová práce soustředí na testování cizích jazyků, jsou zde uvedeny výsledky pouze z anglického jazyka. Německý jazyk nebyl testován.

zatížení a podat informaci o tom, na jaké úrovni se nacházejí znalosti žáků pátých a devátých ročníků základních škol. Termín tří týdnů byl zvolen proto, aby mohly školy přizpůsobit svůj program a testování tak nenarušilo běžný chod školy a její plánované aktivity (srov. První celoplošná generální zkouška 2012, s. 3).

2.2.4.2 Příprava a testové úlohy

Od ledna 2012 probíhala opatření, která měla zajistit, aby tato generální zkouška byla bezproblémová. Jednalo se zejména o rozesílání pokynů a informací, přípravu pracovníků České školní inspekce, vývoj a instalaci testovacího softwaru na základních školách či zřízení bezplatné telefonní linky a e-mailové adresy pro případné dotazy škol. Během této přípravy byla zásadním problémem neaktuálnost e-mailových adres jednotlivých základních škol.

Testové úlohy této zkoušky nejsou sestavovány proto, aby se podle jejich výsledků dal sestavit žebříček úspěšnosti jednotlivých škol, ale slouží jako zpětná vazba jak pro pedagogy příslušných základních škol, tak i pro žáky a jejich rodiče.

Obsah těchto testů prošel několika změnami, to znamená, že oproti pilotní verzi, jejíž testování proběhlo v prosinci 2011, měl odlišnou strukturu. Nejzásadnějšími změnami prošly především tři oblasti. Zaprvé se změnil počet testovaných předmětů. Ačkoli testy pro pátý ročník zůstaly stejné, pro deváté ročníky přibyl k českému jazyku, matematice a angličtině navíc ještě jazyk německý a francouzský. Objevily se také nové typy testových úloh. Přibýly tak nejen úlohy, ve kterých musí respondent zapojit svoji tvořivost, ale i úlohy, ve kterých se přiřazují dvojice. Testování cizího jazyka pak bylo navíc doplněno o poslech úryvku textu v mluvené podobě.

Největší novinkou bylo zavedení dvou obtížností testu, a to obtížnost základní úrovně a vyšší úrovně. Základní úroveň byla nastavena tak, že respondenti museli splňovat minimální hranici vědomostí. Pokud žák úspěšně zvládl první část úloh v základní úrovni, automaticky se mu zobrazil zbytek testu z úrovně vyšší. Důvodem této rozlišnosti je poskytnutí zpětné vazby v jednotlivých předmětech i dobrým a průměrným žákům. V tomto testování nebyly brány v úvahu potřeby žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Toto zohlednění je v plánu až pro druhou celoplošnou generální zkoušku (srov. První celoplošná generální zkouška 2012, s. 4 – 5).

2.2.4.3 Změny týkající se výsledků

Oproti pilotnímu ověření nastaly dvě změny, které se týkaly výsledků.

- V rámci školy bylo možné porovnat výsledky jednotlivých tříd.
- Ihned po dokončení testu měl každý respondent možnost podívat se na své výsledky prostřednictvím internetu. Tím samým způsobem získaly výsledky i jednotlivé školy, ale až po ukončení celého testování.

Úspěšnost byla vyjadřována v procentech, aby byla pro žáky srozumitelná a ověřila, do jaké míry byl žádaný standard splněn. Za špatné odpovědi nenásledovala penalizace. Žáci dostali informace o výsledcích celého svého testu, stejně tak jako o jednotlivých dovednostech. Měli tedy možnost zjistit, co jim jde a v čem by se měli zlepšit.

Celý projekt se měl dostat do cílového stavu v létě 2014. Toto první celoplošné testování bylo zorganizováno proto, aby se prozkoumaly možnosti a rizika takto velkého testování v elektronické podobě, protože testování v takovémto rozsahu nebylo do této doby v České republice realizováno (srov. První celoplošná generální zkouška 2012, s. 6).

2.2.4.4 Spolupráce s odbornou veřejností

Na tomto projektu se též spolupracuje s odbornou veřejností. Zástupci jednotlivých školských asociací neprojeví žádný zásadní nesouhlas s obsahem projektu a nadále se chtějí podílet na jeho tvorbě. Mezi tyto asociace patří například Asociace ředitelů základních škol ČR, Asociace pedagogů základního školství ČR, Sdružení soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a další.

Česká školní inspekce připravila na 16. 3. 2012 celostátní konferenci. Jejím tématem byl projekt standardů testování a účastnilo se jí na 500 osob z řad ředitelů škol, pedagogů, zástupců odborných asociací působících ve školství apod. Od 12. 4. 2012 do 4. 5. 2012 byl vybraným ředitelům základních škol a víceletých gymnázií a vybraným pracovníkům ČŠI představen obsah projektu NIQES (Národní systém inspekčního hodnocení vzdělávací soustavy) (srov. První celoplošná generální zkouška 2012, s. 6 – 8).

2.2.4.5 Technologické problémy a podpora škol

Jako každý projekt, který je ve svých začátcích, ani tento projekt nebyl zcela bezchybný. V tomto případě se jednalo o problémy technického rázu, a to o problémy kapacitní. Potíže se projevily ve dnech 21. a 22. 5. 2012, tedy během prvních dvou dní této generální zkoušky, kdy bylo v dopoledních hodinách spuštěno asi 30 000 jednotlivých testů, což mělo za následek značné časové prodlevy, i přesto, že byl systém na takové zatížení předem připraven. Tento problém byl okamžitě řešen navýšením kapacity, avšak ani toto opatření nepomohlo. Z tohoto důvodu byla vytvořena nová komunikační rozhraní, která změnila postup zpracování testů, což znamenalo, že výsledky testů nebyly dostupné bezprostředně po jejich dokončení, ale přibližně do pěti hodin.

Už v přípravné fázi byla připravena podpora škol, a to ve formě telefonní linky a e-mailu. V průběhu testování byli do vytipovaných škol vysláni zaměstnanci České školní inspekce, kteří pomáhali shromažďovat podněty z testování. Jako účelný byl diagnostikován podnět k vytvoření videoprezentace, kterou si mohou pedagogové projít kdykoli budou potřebovat. Též bude potřeba zaměřit větší pozornost na rodiče, respektive zákonné zástupce a celou laickou veřejnost (srov. První celoplošná generální zkouška 2012, s. 12 – 13).

2.2.4.6 Výsledky

K vyhodnocení výsledků sloužilo několik parametrů samotných testů. Prvním z nich je doba vymezená pro testování. Bylo zjištěno, že většina žáků se nedostala během testování do časové tísně, tedy, že se čas nestal limitujícím faktorem. Tato skutečnost poukázala na to, že počet úloh může být bez problémů navýšen, což by současně zvýšilo reliabilitu testů.

Dalším parametrem je nepřesné rozdělení žáků do variant testů. Zde se jedná o přesunutí do druhé obtížnější části testu po úspěšném splnění základní části. Přestože základní školy hodnotily tento krok jako pozitivní, některé žáky tento postup mátl, jelikož nebyli dostatečně informováni.

Nastavení úrovně obtížnosti úloh je dalším faktorem, který měl vliv na výsledky testů. Z časových a technických důvodů nebyla možná instruktáž, a není proto jasné,

zda některé technické aspekty neovlivňovaly úspěšnost žáků. Instruktaž je již pro příští testování naplánována.

Vliv na konečné výsledky testů mohla mít i neobvyklost některých typů úloh, protože s některými z nich se žáci doposud nesečkali. Z důvodu časové tísně při první celoplošné zkoušce, nebylo možné žákům vysvětlit, jak správně pracovat s elektronickou podobou testů, což opět mohlo mít vliv na jejich úspěšnost při vyplňování testů. Pro druhou celoplošnou zkoušku se již počítá s cvičnými materiály, podle kterých si žáci budou moci včas vyzkoušet vše, co budou při vyplňování testů potřebovat (srov. První celoplošná generální zkouška 2012, s. 13 – 14).

Pokud bychom se zaměřili na celkové hodnocení této první celoplošné generální zkoušky, mohli bychom konstatovat, že splnila očekávání. Potvrdilo se, že tento projekt bylo možné zrealizovat i přes nevýhodu nedokončených standardů základního vzdělávání. Naopak tato zkouška poukázala na to, na kterých oblastech je ještě nutné zapracovat. Z vyhodnocených testů bylo prokazatelné, jaké formy úloh jsou pro žáky zcela srozumitelné a u kterých forem je potřebná instruktáž žáků ještě před zahájením testování.

Jako všechny první verze i tato přinesla informace, které budou užitečné pro další celoplošné testování. Z těchto informací byly vybrány ty, které se týkají zásadních provozních a systémových oblastí. Mezi vybrané úkoly pro další období a testování patří příprava ve školách a vylepšování funkčnosti, která spadá pod technologické úkoly (srov. První celoplošná generální zkouška 2012, s. 38 – 39).

2.2.4.7 Návrhy na úpravy

Jelikož mezi první a druhou generální zkouškou uplyne delší časový úsek, který umožní vývoj širšího spektra úloh. Taktéž bude možné prodloužit i celkové období, během kterého se druhá zkouška bude konat. Zároveň ale bude nutné provést instruktáž k jednotlivým úlohám, a to alespoň dva měsíce před samotným zahájením generální zkoušky. Tato lhůta je stanovena proto, aby zadavatelé měli zpětnou vazbu a v případě potřeby se mohla zadání úloh dodatečně změnit či doplnit ještě před začátkem ostré zkoušky. Tato změna by neměla způsobit školám žádné obtíže, jelikož software nainstalovaný v počítačích je schopný se automaticky aktualizovat.

Přestože systém během prvního testování prokázal dobrou funkčnost i stabilitu, stále nemá finální podobu a stále je co zlepšovat. Mezi tyto inovace patří administrace školního prostředí, což znamená, že bude vytvořena centrální školní aplikace, díky níž bude možné provádět základní úkony jako je aktualizace testovací aplikace, distribuce testových dávek, odesílání výsledků a vynucené nebo opakované odesílání výsledků.

Žáci se speciálním vzdělávacím programem se první zkoušky účastnili zcela dobrovolně a to proto, že systém úloh neobsahoval takové typy úloh, které by byly vhodné pro jejich potřeby. Na druhou generální zkoušku bude však systém již připraven s úlohami, které respektují tyto potřeby a kompenzují hendikep těchto dětí. Například bude možné test přerušit, prodloužit čas na vyplnění testu, vyobrazit test jinými typy písma či vyplňovat rozdílný test. Přípustná bude rovněž účast osobního asistenta.

Rozdíl v typu úloh mezi pilotní a první generální zkouškou byl minimální. Pro druhou celoplošnou zkoušku se však počítá s tím, že se typy úloh rozšíří téměř do finální podoby. Důvodem je to, že pro plánovaný ostrý začátek testů v roce 2014 je nezbytné, aby byly tyto typy úloh prověřeny v některé z generálních zkoušek. Do testů se dle plánu mají začlenit kupříkladu úlohy doplňovací, úlohy spojovací na základě různých druhů vztahů a grafické úlohy. Tato změna bude pravděpodobně nejzásadnější, a to kvůli své obtížnosti.

Další změnou pak bude nové vyhodnocování. Doposud bylo možné vyhodnotit každou odpověď buď jako správnou nebo chybnou – respondent za ní získal jeden nebo žádný bod. Nyní bude možné rozlišit odpovědi chybné a méně chybné a na základě toho vznikne i jiné hodnocení, ve kterém se budou různé bodové hodnoty nejen přičítat, ale i odečítat.

Proběhne i změna v systému udělování přístupových práv a uživatelských rolí. Budou vytvořeny nové role pro vedoucí pracovníky, učitele, koordinátory či školní administrátory, čímž bude umožněna například práce s výsledky. Přiřazování těchto rolí bude zcela v režii vedení konkrétní základní školy.

Dalším cílem je vytvořit multifunkční virtuální prostor pro všechny uživatele (škola, pedagog, žák, rodič). Prostřednictvím tohoto systému bude možné realizovat rozesílání potřebných informací, avšak tyto informace se zobrazí pouze určeným osobám, protože budou rozesílány na základě přístupových rolí. Vytvořením tohoto systému se

vyřeší jeden ze zásadních problémů, a to nedostatečná informovanost jednotlivých účastníků procesu testování.

Poslední z hlavních změn je rozšíření sledování, vyhodnocení a zpětných vazeb testování. Je potřeba zpracovat on-line přehledy stavů jednotlivých testů, ve kterých se momentálně nachází (zahájen, ukončen, odeslán-nezpracován, odeslán-zpracován). Pracovat se bude též na rozšíření vyhodnocení testů jak na individuální, tak i na školní úrovni, s čímž bude souviset i interpretace výsledků. Zvýší se i úroveň zpětné vazby pro žáky a jejich rodiče, respektive zákonné zástupce. Do druhé celoplošné generální zkoušky se rovněž zapojí všechny odpovídající školy a žáci, nebude již výjimek. Budou změněny některé realizační detaily procesů, které už se vyskytovaly v první celoplošné generální zkoušce, a to například u poslechových úloh z cizích jazyků nebo u obecného zapojení úloh s multimediálním obsahem do testů ze všech předmětů, pokud to bude test vyžadovat. Jediným problémem této změny je fakt, že ne všechny základní školy disponují dostatečným množstvím sluchátek, na nichž jsou tyto typy úloh závislé, a proto se Česká školní inspekce pokusí navrhnout řídicímu orgánu OP VK (Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost), zda by bylo možné investovat úspory z tohoto projektu do vybavení základních škol sluchátky (srov. První celoplošná generální zkouška 2012, s. 38 – 41).

2.2.4.8 Závěr

Závěrem první celoplošné generální zkoušky ověřování výsledků žáků v pátých a devátých ročnících základních škol a v odpovídajících ročnících ostatních typů škol, konané v květnu a červnu 2012, je, že je plošné elektronické testování žáků se záměrem posoudit jejich dosažené dovednosti a vědomosti realizovatelné téměř bez problémů. Další zjištění dokazuje, že výsledky tohoto testování jsou dobrým zdrojem informací pro všechny, kterých se nějakým způsobem týká, ať už se jedná o samotné testované jedince, jejich zákonné zástupce či zaměstnance škol. Během této zkoušky zaznamenala Česká školní inspekce zajímavé podněty od všech účastníků, které prošly důkladnou analýzou a pokud byly shledány relevantními a nápomocnými celému systému, zasáhnou do konání druhé celoplošné generální zkoušky. Česká školní inspekce též realizuje kroky,

kteře jsou nezbytné pro ostré spuštění testování v roce 2014 (srov. První celoplošná generální zkouška 2012, s. 42).

2.2.5 Druhá celoplošná generální zkouška

2.2.5.1 Příprava, registrace a instalace

13. 5. – 7. 6. 2013, to byl termín, který byl naplánován pro konání druhé celoplošné generální zkoušky. Účastnit se jí musely školy, které v tomto roce navštěvovali žáci pátých a devátých ročníků. Absolvovat tuto zkoušku nemusely pouze školy, které dostaly výjimku od České školní inspekce. Cílem bylo opět stejně jako v roce 2012 při první celoplošné generální zkoušce poskytnout odpovídající zpětnou vazbu všem, kterých se to týká. Zpětná vazba byla důležitá jak pro žáky a rodiče, tak i pro školy a stát, protože každému sdělila informace o tom, v čem je dobrý a co má naopak ještě zlepšovat.

Změny byly provedeny v testových úlohách, ve zpracování testovací aplikace i v organizaci. Aby měly všechny základní školy dostatek času připravit si svůj program tak, aby korespondoval s termínem celoplošné zkoušky, dostaly školy informace o tomto termínu již v říjnu roku 2012. V březnu 2013 bylo provedeno ověřování, jestli funguje systém a obsah úloh.

Česká školní inspekce začala s přípravou na podzim roku 2012. Jednalo se především o testové úlohy, jejichž ověřování proběhlo na jaře roku 2013 pouze na vybraných školách. Primárním úkolem škol bylo registrování tříd a žáků, o nichž se předpokládalo, že se budou zkoušky účastnit. Co se týče cizího jazyka, bylo při registraci na výběr ze tří jazyků – anglický, německý a francouzský. Bylo možné zaregistrovat se i k testu z druhého cizího jazyka. Výběr jazyka byl stejný a toto testování bylo nepovinné. Školy nemusely registrovat žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jelikož jejich účast při testu byla dobrovolná. Pokud byli tito žáci přihlášení do testování, musely jim školy zajistit odpovídající úlevu (pro neslyšící, tělesně postižené atd.). Jako poslední položku při registraci musely školy vyplnit, zda při poslechových cvičeních použijí sluchátka či frontální poslech. Způsob frontálního poslechu byl použit už při první zkoušce. Česká školní inspekce chtěla školy vybavit sluchátky, která by byla uhrazena z úspor projektu, avšak to se ukázalo jako administrativně a legislativně komplikované,

proto se od tohoto záměru ustoupilo. Pro registraci byl stanoven termín 4. 3. – 15. 4. 2013, avšak na žádost škol byl ještě o týden prodloužen.

Posledním krokem přípravy byla instalace testových baterií do školních počítačů. Ta probíhala v termínu 29. 4. – 13. 5. 2013 a převážně se týkala škol, které se neúčastnily první celoplošné generální zkoušky v předešlém roce, nebo těch, které obměnily počítačové vybavení. Inovace aplikace, která sloužila ke stahování testových baterií do počítačů, odstranila problémy, o kterých se hovořilo po první celoplošné generální zkoušce. Příprava druhé zkoušky byla bez problémů (srov. Druhá celoplošná generální zkouška 2013, s. 7 – 9).

2.2.5.2 Testové úlohy

„Obsah testů vycházel ze Standardů pro základní vzdělávání (dále i „Standardy“) navázaných na příslušný rámcový vzdělávací program (dále i „RVP“). V případě matematiky a českého jazyka odrážely úlohy jednotlivé indikátory zastoupené ve Standardech, v případě testů z cizích jazyků pak dovednosti definované Společným evropským referenčním rámcem pro jazyky. Pro druhou celoplošnou generální zkoušku byly připraveny testy z matematiky, českého jazyka, anglického jazyka, německého jazyka a francouzského jazyka, a to vždy pro 5. a pro 9. ročník“ (Druhá celoplošná generální zkouška 2013, s. 9).

Pro test z německého jazyka byla vytvořena pouze jedna varianta, jelikož se počítalo s tím, že počet žáků, kteří budou zaregistrováni pro test z německého jazyka, bude nízký. Na tento test bylo vyhrazeno 60 minut čistého času, plus 5 – 10 minut navíc na potřebné administrativní úkony. Pro cizojazyčné testy bylo ke spolupráci přizváno pět zahraničních lektorů, kteří namluvili texty k poslechovým cvičením (srov. Druhá celoplošná generální zkouška 2013, s. 10).

Došlo také ke značnému nárůstu rozličných typů úloh. Jednalo se o:

- *Úlohy s výběrem jedné správné odpovědi ze 3 – 5 nabídnutých možností.*
- *Úlohy s výběrem více správných odpovědí ze 3 – 5 nabídnutých možností.*
- *Úlohy s výběrem jedné správné odpovědi z nabídnutých možností uvnitř souvislého textu.*

- *Úlohy s doplněním vlastní (číselné nebo slovní) odpovědi do připravené věty.*
- *Úlohy spočívající v přiřazování výrazů do dvojic.*
- *Úlohy spočívající v zařazování výrazů do skupin.*
- *Úlohy spočívající v doplňování výrazů do souvislého textu.*
- *Úlohy spočívající v označení správné odpovědi v obrázku (Druhá celoplošná generální zkouška 2013, s. 10).*

Úkolem testu bylo porovnat znalosti všech žáků s nároky minimálního standardu, zároveň ale informovat zdatnější žáky o úrovni jejich znalostí. Proto byl postup při testu následující – všichni žáci vyplnili první část testu, která byla na minimální požadované obtížnosti. Pokud žák vyplnil alespoň dvě třetiny správně, pokračoval úlohami s vyšší obtížností, pokud ne, pokračoval dále na minimální úrovni (srov. Druhá celoplošná generální zkouška 2013, s. 10).

2.2.5.3 Vyhodnocení a návrhy na úpravy

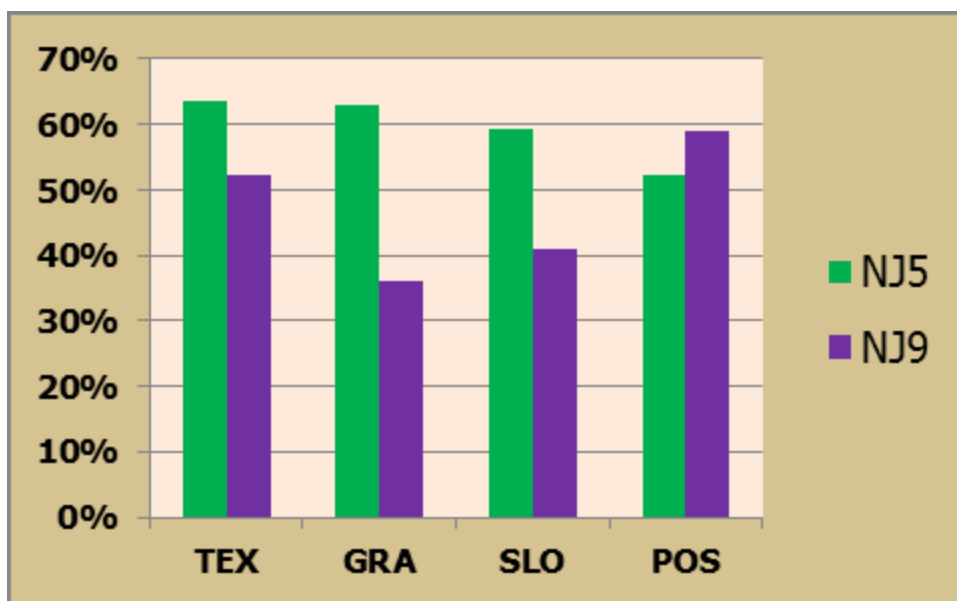
I druhou celoplošnou generální zkouškou bylo dokázáno, že ověřování znalostí žáků elektronickou cestou je bezproblémové a přináší výsledky, které jsou hodnotné pro všechny, kteří se vzdělávacího procesu účastní, především tedy pro žáky a učitele. Jediným problémem, který se vyskytl, byla neúčast některých škol, které byly uzavřeny z důvodu povodní. Tyto školy byly omluveny.

V týdnu 10. 6. – 14. 6. 2013 bylo ještě možné odesílat výsledky, které nebyly odeslány dříve. Ve stejném období probíhalo rovněž přezkoumání automatického hodnocení úloh, aby se odhalila eventuální chybná zadání či nesprávná zobrazení. Následkem toho byly některé výsledky testů pozměněny, avšak s tímto jevem školy počítaly, jelikož byly o tomto kroku předem informovány. Celkem bylo použito přibližně 2500 testových úloh a pouze pět z nich bylo vyhodnoceno jako problematické. Dvě z nich byly charakterizovány jako problematické jen z důvodu nekompatibility se starší počítačovou technikou, což bylo příčinou chybného zobrazení.

Zhruba týden po těchto úpravách byla vytvořena tak zvaná vysvědčení, která informovala o tom, ve kterých znalostech byl žák úspěšný a ve kterých nikoli. Rovněž byly sestaveny kompletní výsledky pro třídy a školy.

I druhá celoplošná generální zkouška sloužila k tomu, aby mohla Česká školní inspekce shromáždit všechny postřehy, ať už se jednalo o připomínky k organizaci, systému či testovým úlohám. Každé z nich byla věnována dostatečná pozornost a byl na ni brán zřetel i při dalším vývoji školního testování. Co se týče technického vybavení, návrh na zlepšení hovoří o poslechových úlohách, a tedy o tom, že v budoucnu by měla existovat pouze jedna možnost poslechu, a to ta, že žáci by měli používat sluchátka. Při frontálním poslechu docházelo ke zbytečným omylům a časové prodlevě, což by se v případě použití sluchátek nestalo. Pokud by výstupy z testování měly širší využití než je jen zpětná vazba pro všechny účastníky, bylo by nutné zajistit vyšší bezpečnostní opatření. To se týká především samotného testování. Mohlo by se jednat například o zvýšení počtu dohlížejících pedagogů, zvýšení počtu testových baterií nebo zkonkretizování dat pro uskutečnění testování (srov. Druhá celoplošná generální zkouška 2013, s. 43 - 46).

Německý jazyk – úspěšnost témat

(Druhá celoplošná generální zkouška 2013, s. 26)²

² Význam zkratk v grafu: TEX = porozumění textu, GRA = gramatika, SLO = slovní zásoba, POS = poslech.

2.2.5.4 Pokyny pro učitele

Ještě před druhou celoplošnou zkouškou dostali učitelé, kteří zadávali testy, pokyny, aby testy probíhaly podle daných pravidel. Nejprve byli učitelé seznámeni s obecnými informacemi o testování, poté s instrukcemi udávajícími jaký průběh by mělo testování mít.

Obecné informace:

- Délka testu – časová dotace jednotlivého testu (dle předmětu) a jeho součástí (obecné instrukce, přestávky, dotazník, cvičný test).
- Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami – ověřit, zda se takový žák v testované třídě nachází a jakou testovací šablonu má vyplňovat. Je nutné počítat s prodlouženou dobou pro vypracování testu.
- Pomůcky – žáci mají k dispozici pouze tužku a papír na poznámky, který musí po ukončení testování zůstat ve třídě.
- Poslech – pokud škola vybrala variantu s poslechem pomocí sluchátek, je nutno zkontrolovat funkčnost u každého počítače, popřípadě nastavit hlasitost. Pokud byl vybrán frontální poslech (bez sluchátek), musí mít zadavatel s sebou funkční přehrávač a médium, na kterém je nahrán text pro poslech s porozuměním.
- Opuštění učebny – odchod může být žákovi umožněn, musí však odejít bez svého papíru s poznámkami a bez jakéhokoli komunikačního prostředku.
- Vyloučení z testování – zadavatel může žáka vyloučit z testování právě daného předmětu, pokud žák ruší ostatní při práci nebo by jeho chování ohrožovalo regulérnost testování.
- Tutoriál – tak zvaný cvičný test. Před ostrým testem by si ho měl každý žák vyzkoušet.
- Přístupové údaje pro žáky – ideální je tyto hesla vytisknout a rozdat je jednotlivým žákům.
- Pomoc žákům – zadavatel může žákům odpovídat na dotazy, které se netýkají obsahu úloh (srov. Pokyny pro učitele 2013, s. 1 – 3).

Průběh testování:

- Příchod do učebny – zadavatel má s sebou lístky s přístupovými hesly pro žáky. Žáci si sedají k počítačům. Pokud se jedná o test z cizího jazyka, zadavatel má s sebou navíc ještě přehrávač (frontální poslech) nebo byla zkontrolována hlasitost na počítačích (poslech se sluchátky).
- Cíl a průběh testování (informace pro žáky) – elektronické testování zkoumá, zda se žáci naučili to, co se naučit měli. K řešení úloh smí používat pouze papír na poznámky a psací potřeby. Nic jiného na lavici mít nesmí.
- Tutoriál – cvičný test, který není povinný, ale doporučuje se, aby si ho žáci vyzkoušeli.
- Instrukce k ostrému testu – zadavatel informuje žáky o tom, že:
 - Na vyplnění testu budou mít dostatek času. Na konec testu budou upozorněni pět minut předem.
 - Otázky mohou vyplňovat v libovolném pořadí a v testu se mohou vracet.
 - Za každou správně zodpovězenou otázku získají bod, za chybnou odpověď se bod neodečítá.
 - Úlohy mohou mít jednu i více správných odpovědí. K některým úlohám patří text či obrázek.
 - Si musí dávat pozor na překlepy.
 - Pokud test ukončí, už se k němu nebudou moci vrátit.
 - Na konci testu vyplní krátký dotazník.
 - Pokud budou mít problém, musí se v tichosti přihlásit.
 - Nesmí ztratit lístek s hesly.
- Řešení úloh a ukončení testu – při testu z cizího jazyka se začíná poslechem s porozuměním. Je nutné, aby zadavatel dohlížel na chování žáků, v případě potřeby může přiměřeně zakročit. Po uplynutí času test ukončí a dohlídne na to, aby žáci ze třídy neodnesli papíry s poznámkami.
- Výsledky – ihned po testu se žákům zobrazí podíl správných odpovědí. Konečné výsledky budou dostupné až po úplném ukončení testování (srov. Pokyny pro učitele 2013, s. 3 – 5).

2.2.6 Celoplošné testování ve školním roce 2013/2014

Na základě závěrečné zprávy z druhé celoplošné generální zkoušky byla do konce listopadu 2013 vedena debata o dalším průběhu celoplošného testování v pátých a devátých ročnících základních škol. Do této debaty byla zapojena odborná veřejnost.

Česká školní inspekce navrhla následující:

- Žáci pátých a devátých ročníků se budou testovat v celoplošném měřítku pravidelně jednou za čtyři roky.
- Každý rok se budou testovat žáci na vybraném vzorku škol. Tito žáci nebudou v daném školním roce navštěvovat pátý nebo devátý ročník.

Konečná podoba ověřování výsledků žáků je však na rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Ve školním roce 2013/2014 se celoplošné testování žáků konat nebude, avšak školy budou mít možnost testovat své žáky v rámci školního testování (srov. Celoplošné testování ve školním roce 2013/2014).

2.2.7 Výběrové testování ve školním roce 2013/2014

Česká školní inspekce připravuje na školní rok 2013/2014 změnu. Ve dvou minulých školních rocích se celoplošně testovali žáci pátých a devátých ročníků. V letošním školním roce se chystá testování na vybraném vzorku zhruba 400 škol. Testování budou žáci čtvrtých a osmých ročníků základních škol a studenti druhých ročníků středních odborných škol. Testování bude probíhat elektronicky v termínu od 19. 5. do 6. 6. 2014. Pro každé ročníky byly stanoveny testovací týdny a oblasti, ze kterých budou žáci zkoušeni (viz tabulka níže). Konkrétní dny si vybere škola sama. Pro každý test je vymezen časový limit 60 minut a následně pak ještě 20 minut pro doplňkovou anketu. Výsledky budou pro žáky dostupné ihned po ukončení testu a konečné výsledky pak od 8. 6. 2014. Vybrané školy budou o jejich účasti v testování informovány elektronickou cestou (srov. Výběrové testování ve školním roce 2013/2014).

Testované ročníky a oblasti

Testovaný ročník	Testovaná oblast	Datum testování
4. ročník ZŠ	Člověk a jeho svět	23. 5. – 30. 5. 2014
8. ročník ZŠ	Jazyková gramotnost – cizí jazyk	19. 5. – 30. 5. 2014
8. ročník ZŠ	Přírodovědná gramotnost	19. 5. – 23. 5. 2014
2. ročník SOŠ	Jazyková gramotnost – cizí jazyk	2. 6. – 6. 6. 2014

(srov. Výběrové testování ve školním roce 2013/2014)

Současný ministr školství, mládeže a tělovýchovy PhDr. Marcel Chládek, MBA k tomuto tématu řekl: *„Jsem velmi rád, že ČŠI přistoupila k výběrovému šetření a že se testování neдрží striktně pouze 5. a 9. tříd základních škol. Vítám také to, že školy budou moci provádět testování interně samy. Plošné testování byla cesta špatným směrem a už mnohokrát jsem, a to na základě i negativních zkušeností ze zahraničí, před tímto jednostranným přístupem varoval“* (Výběrové testování ve školním roce 2013/2014).

2.3 Aktuální stav v zemích Evropy

2.3.1 Velká Británie

Do roku 2001 bylo v celé Velké Británii využíváno národního standardizovaného testování žáků v jedenácti letech věku. Zatímco Anglie pokračuje v tomto testování doposud, vláda země Wales se v roce 2001 rozhodla, že toto testování nebude již dále aplikovat ve svých základních školách. Toto rozhodnutí však nemělo žádný vliv na vzdělávací systém, ten zůstal v obou zemích naprosto identický.

Tímto krokem vlastně vláda Walesu poskytla možnost zkoumat, jestli standardizované testování má nějaký vliv na úspěšnost žáků či nikoli. Samozřejmě toto nebylo možné ihned po ukončení testování. V souvislosti s tímto výzkumem je používán pojem „Accountability“ (srov. Vliv testování).

„Accountability, česky akontabilita, je adresná zodpovědnost pedagogů nebo celých edukativních institucí za kvalitu i kvantitu jejich služeb, ochota, schopnost a dovednost složit účty ze své edukativní aktivity“ (Akontabilita).

Jedná se tedy o určitý druh zodpovědnosti. Od okamžiku zavedení testování se ve Velké Británii klade důraz na zodpovědnost škol za výsledky ve vzdělávání. V tomto systému se mísí dva druhy zodpovědnosti, a to zodpovědnost k rodičům a zodpovědnost k orgánům školské správy. V případě špatných výsledků pak škola přichází jak o nové žáky, tak i o finance, jelikož v Anglii je výsledek školy a financování propojeno.

V Anglii a ve Walesu byly průběžně zveřejňovány výsledky testování a srovnávací tabulky a bylo samozřejmé, že tyto tabulky přitahovaly pozornost. Poté, co velšská vláda převzala moc vzdělávací politikou, bylo zveřejňování těchto tabulek zrušeno. Záměrem bylo cílit pozornost pedagogů spíše na žáky a na třídní klima místo na zlepšování se v testech s vírou, že to přinese lepší výsledky ve zkouškách v 16ti letech.

Výsledkem této studie bylo, že zrušení testování a srovnávacích tabulek přispělo k významnému snížení výkonnosti škol ve Walesu. Značné rozdíly ve školách v Anglii a ve Walesu byly pozorovány jak u výsledků zveřejňovaných, tak i u nezveřejňovaných, proto si autoři výzkumu myslí, že publikování výsledků nemá na výkonnost vliv.

Též bylo zjištěno, že zrušení testování nemělo vliv pouze na školy, které se ve srovnávacích tabulkách nacházely v horních 25 %. Negativní vliv mělo zrušení testování zejména na školy zatížené nižšími schopnostmi a chudobou, které se nacházely ve spodních 75 % (srov. Vliv testování).

2.3.2 Německo

Testy, které jsou využívány pro testování v Německu, vyvinul institut IQB (Institut zur Qualitätsentwicklung im Bildungswesen). Testování prvního cizího jazyka, tedy anglického jazyka, se v roce 2009 účastnily všechny spolkové země. První výsledky z celoplošného testování v letech 2009, 2011 a 2012 platily jako výchozí pozice pro popis vzdělávacích standardů. Další testování prvního cizího jazyka je naplánováno na rok 2015 (srov. Testování v Německu).

Testování prvního cizího jazyka, tedy jazyka anglického proběhlo v období od května do července roku 2009 a účastnilo se ho téměř 40 000 žáků z 1500 škol. Mezi dovednosti, které byly testovány, patřil poslech s porozuměním a čtení s porozuměním. Součástí testování byl též dotazník, z něhož získané informace sloužily

k vytvoření přehledu o učebních podmínkách. Testové úlohy vyvinuli učitelé ze všech spolkových zemí za podpory oborových didaktiků. Tito učitelé byli rovněž vyškoleni institutem IQB a úzce s ním spolupracují. Do ostrého testování byly zařazeny pouze ty úlohy, které byly z didaktického hlediska vhodné a v přípravné studii se osvědčily. Testování bylo rozděleno do dvou částí, mezi nimiž byla delší pauza, a na každou z nich měli žáci 60 minut. Po dokončení následovala přestávka a 60 minutový limit na vyplnění dotazníku (srov. Testování v Německu 2).

2.3.3 Francie

Dne 24. listopadu 2011 se ve Francouzském institutu v Praze konal seminář na téma „Francouzský systém národního hodnocení vzdělávání v základních školách“. Tento seminář mohl proběhnout, jelikož Česká školní inspekce dlouhodobě spolupracovala s francouzskou stranou. Důležitou součástí programu byla prezentace generálního inspektora pro předškolní a základní vzdělávání o národním testování ve Francii, o aspektech, dopadech a významu národní pilotáže (srov. Plošné testování ve Francii).

Podle generálního inspektora Philippa Clause a jeho prezentace „Hodnocení znalostí žáků“ provádí hodnocení Odbor evaluace, prognostiky a výkonnosti, Vrchní ředitelství školního vzdělávání a Ústřední školní inspektorát. Těmto institucím umožňují hodnocení různé nástroje - kupříkladu soubor „CEDRE“, tedy soubor hodnocení jednotlivých předmětů prováděný na vzorku žáků pátých a devátých tříd ZŠ, dále pak tak zvané „LOLF ukazatele“, tedy ukazatele „Organického zákona o financování státní správy“ a také longitudinální komparace (srov. Hodnocení znalostí žáků 1).

Longitudinální výzkum je druh výzkumné metody, která se používá k odhalení vztahů mezi proměnnými, které se nevztahují k různým proměnným pozadím. Tato pozorovací výzkumná technika zahrnuje studování stejné skupiny jednotlivců po dlouhé časové období. Data jsou shromážděna nejprve na počátku studie a pak mohou být sbírána opakovaně během celé studie. V některých případech může longitudinální výzkum trvat i několik desítek let (srov. Longitudinální výzkum).

Dále inspektor Clause rozdělil hodnocení znalostí žáků do několika etap. První etapou jsou cíle. Ty musí být jasně vytyčeny - v podstatě se jedná o to, co chceme měřit a jaké nástroje hodláme za tímto účelem využít. Druhým bodem je samotná tvorba

jednotlivých cvičení a následuje experimentování s obsáhlým souborem cvičení. Poté, co jsou tato cvičení vyzkoušena, vytvoří se na základě získaných výsledků konečná podoba testu. Pokračuje se kampaní, která o konečné podobě testu pojednává. Předposledním bodem je model měření a tvorba měřítka. Nakonec se diskutuje o analýzách a interpretování nabytých výsledků.

Důležité je také zmínit čtyři principy, o kterých se v této prezentaci hovoří. První říká, že hodnocení musí být platné. To znamená, že musí být měřeno to, co má být měřeno. Přesné a spolehlivé hodnoty měření pak vypovídají o tom, že hodnocení je věrné, což je druhým principem. Úkolem třetího principu je minimalizovat omyly měření u jednotlivých etap analýzy. Tento princip se nazývá standardizované hodnocení. Poslední vlastností tohoto hodnocení musí být porovnatelnost. Rozlišují se dva druhy tohoto jevu - časová porovnatelnost poměruje různé testy, zatímco prostorová porovnatelnost poměruje jednotlivé jazykové či kulturní skupiny.

V další části je popsáno, jak by se zadavatel měl chovat při zadávání testu. Jeho pokyny musí být přesné, zadavatel nesmí být vyučujícím právě hodnoceného předmětu a jeho pravomoci vměšovat se do testování jsou omezené. Aby se předešlo tomu, že žáci budou mezi sebou opisovat, nedostávají tito stejné sešity. Důležitým prvkem při zadávání testu je motivace. Vzhledem k tomu, že žáci povětšinou nemají žádnou vlastní potřebu být při testu úspěšní, je nezbytné žáky motivovat tak, aby měli snahu dosáhnout co nejlepších výsledků.

Stejně jako při každém opravování testů i u těchto testů existují aspekty, které opravu ovlivňují. Především jsou to samotné opravující osoby a jejich osobní požadavky na opravované testy. Kromě toho záleží také na tom, v jakém pořadí jsou testy opravovány. Program AGATE pomáhá opravovat testy podle jednotlivých cvičení, kontrolovat kvalitu oprav a uskutečňovat několikanásobné opravy (srov. Hodnocení znalostí žáků 1).

Ve druhé prezentaci inspektora Clause pojmenované „Hodnocení znalostí žáků a pilotáž na základě výsledků“ si zaslouží pozornost především ta část, ve které se hovoří o účelu evaluačních testů. Jedná se o funkčnost těchto testů, tedy o to, jaký je jejich přínos. Zde Claus zmiňuje, že díky těmto testům lze vyhodnocovat žáky, stanovit potíže ve vyučování, monitorovat, jestli jsou ovládány předpokládané dovednosti a zda jsou žáci dostatečně připraveni na to, aby zvládli specializované vzdělávání. Užitečnost testů

spočívá v tom, komu mají posloužit. Největší užitek z nich mají samotní žáci, nejen že si rozšíří své znalosti, ale mohou získat i certifikát. Učitelé získávají nové poznatky o svých žácích a politici se dozvídají informace o tom, jak pilotovat systém (srov. Hodnocení znalostí žáků 2).

2.3.4 Finsko

Plán evaluace pro rok 2012 – 2015

Finské ministerstvo školství a kultury připravuje plán pro evaluace, které se budou soustředit na monitorování studijních výsledků. Plán je vypracováván ve spolupráci s Finskou radou pro evaluaci vzdělávání, Finskou radou pro evaluaci vyššího vzdělávání, Finskou národní radou pro vzdělávání nebo s dalšími organizacemi, které se zabývají evaluací a jsou v současné době ve Finsku aktivní. Vládní program předpokládá, že od roku 2014 budou evaluační aktivity týkající se vzdělávání koncentrovány do jediného vzdělávacího centra.

Opatření pro národní plán pro evaluaci vzdělávání jsou uvedena ve vládním nařízení (1061/2009). Na základě tohoto opatření by měl plán zahrnovat přehled a priority evaluace vzdělávání a specifikovat financování a kontrolování evaluace. Kromě toho nařízení obsahuje opatření týkající se cílů evaluačních aktivit, principů jejich začleňování a evaluačních organizací nebo vzdělávacího centra.

Finský národní evaluační plán specifikuje období zahrnuté v tomto plánu (v současné době roky 2012 – 2015). Během tohoto plánovacího období se bude Finsko účastnit několika mezinárodních evaluací. Některé z nich jsou evaluace, kterých už se Finsko v minulosti účastnilo a které budou vytvářet podstatné informace pro trendy finského vzdělávacího systému. Nové evaluace budou rozšiřovat mezinárodní porovnatelnost vzdělávání a Finsko se též bude účastnit vývoje evaluačních nástrojů.

Mezinárodní evaluace doplňují ty státní, uvádějí informace o úrovni Finska ve srovnání s ostatními vzdělávacími systémy a umožňují přezkoumat finský vzdělávací systém a jeho výsledky.

Mezinárodní srovnávání poukazuje na sílu finského vzdělávacího systému a také na oblasti, které potřebují další rozvíjení.

V současné době se evaluací vzdělávání zabývají tři organizace: Finská rada pro evaluaci vzdělávání (Koulutuskeskustustyöryhmä; angl. Finnish Education Evaluation Council), Finská rada pro evaluaci vyššího vzdělávání (Korkeakoulutuskeskustustyöryhmä, KKA; angl. Finnish Higher Education Evaluation Council, FINHEEC) a Finská národní rada pro vzdělávání (Opetuskeskustustyöryhmä; angl. Finnish National Board of Education, FNBE). Mandáty jsou periodické. Třetí mandát Rady pro evaluaci vzdělávání probíhal

od 1. 9. 2011 do 31. 12. 2013. Podle vládního programu předsedy vlády Katainena bude ve Finsku zřízeno nové evaluační vzdělávací centrum. Hlavní úkoly a kompetence zabývající se evaluací vzdělávání budou centralizovány, aby byl vytvořen jasný a funkční celek s vyšším účinkem. Centralizace aktivit přinese výhody spolupráce a posílí nezávislou pozici evaluačních aktivit.

Nové evaluační centrum zvýší národní a mezinárodní roli evaluací zahrnující finský vzdělávací systém. Národní evaluační vzdělávací centrum převezme evaluační aktivity, které budou do té doby zastřešeny Finskou radou pro evaluaci vzdělávání, Finskou radou pro evaluaci vyššího vzdělávání a Finskou národní radou pro vzdělávání. Centrum by mělo začít pracovat na začátku roku 2014 (srov. Evaluační plán Finska).

3. EMPIRICKÁ ČÁST

Tato část diplomové práce se soustředí na standardy testování, které vznikly v Rakousku, jelikož tento stát pracuje na vývoji a zlepšování kvality standardů testování již několik let a úspěšně se mu podařilo zavést testování i do praxe. Vzhledem k tomu, že cílem je popisovat standardy testování pro cizí jazyk, je cílem anglický jazyk jako první cizí jazyk v Rakousku.

Druhý díl této části je zaměřená na rozdíly, popřípadě shody, mezi rakouskými a českými standardy testování. Nejprve porovnává průběh testování, zadavatele, účastníky a vše, co se samotného testování týká a poté testové baterie úloh. Celé toto porovnání se zabývá pouze standardy testování pro cizí jazyk. Dále pak popisuje návrhy, které vznikly na základě rakouských standardů testování a pro Českou republiku by byly zajímavou inspirací při vývoji vlastních standardů testování.

3.1 Rakouské standardy testování

3.1.1 Obecné informace

Celoplošné testování žáků bylo v Rakousku zavedeno ve dvou fázích. V osmých třídách ve školním roce 2011/12 a ve čtvrtých třídách ve školním roce 2012/2013. Cílem tohoto testování je objektivně ověřit získané dovednosti z matematiky, německého jazyka jako mateřského jazyka a anglického jazyka jako prvního cizího jazyka žáků čtvrtých a osmých tříd. Výsledky těchto testů by měly být důvodem, proč by školy měly zavádět do výuky takové prvky, které by zvyšovaly její kvalitu.

Testování se musí účastnit všichni žáci čtvrtých a osmých tříd státních i soukromých škol. Výjimku tvoří pouze žáci s tělesným či mentálním postižením a žáci, kteří jsou vyučováni podle plánu pro obecné zvláštní školy.

Ve čtvrtých ročnících jsou testovány znalosti z matematiky a německého jazyka, v osmých ročnících pak matematika, německý jazyk a anglický jazyk. Organizační a personální náročnost je důvodem proč se dílčí dovednost z jazyků, kterou je mluvení, netestuje celoplošně. Je tedy testována jen přibližně na 100 vybraných školách.

Testování je oborově zaměřeno – to znamená, že každý školní rok je testován pouze jeden předmět. V osmých ročnících bylo pořadí předmětů následující – matematika (2012), anglický jazyk (2013) a německý jazyk (2014), ve čtvrtých ročnících – matematika (2013) a německý jazyk (2014). Pro celé Rakousko je stanoven stejný den testování, zpravidla v dubnu nebo červnu.

Existují však dvě výjimky, pro které neplatí tento jednotně stanovený den:

- Testování dílčích dovedností čtení a psaní z německého jazyka ve čtvrtých ročnících. Jelikož není žádoucí žáky přetěžovat, je ověřování těchto dovedností rozděleno do dvou termínů v horizontu dvou týdnů.
- Testování dovednosti mluvení, jejíž testování je možné v období cca jednoho měsíce.

Důsledkem oborového testování je, že je každý školní rok, od roku 2011/2012, testováno 90 000 žáků osmých ročníků na asi 1 430 školách a od roku 2012/2013 85 000 žáků čtvrtých ročníků na asi 3 220 školách. To znamená, že ročně je testováno 180 000 žáků, kteří tímto způsobem získávají zpětnou vazbu o svých dovednostech.

Během tříleté testovací doby měly školy možnost vznést připomínky k rozvoji kvality testování. Stejně tak jako škola a žáci potřebují zpětnou vazbu o svých výsledcích, tak ji potřebují i instituce zabývající se tvorbou standardů testování a samotným testováním. Je pro ně tedy velmi důležité získávat tyto postřehy ve formě konstruktivní kritiky, aby bylo možné vše, co je s testováním spojené, neustále zlepšovat (srov. Bildungsstandards in Österreich 2012, s. 17 – 20).

Celoplošné testování

	2012	2013	2014
8. třída	Matematika	Anglický jazyk	Německý jazyk
4. třída	X	Matematika	Německý jazyk

(srov. Bildungsstandards in Österreich 2012, s. 19)

3.1.2 Zadávání testu

Průběh testu je standardizovaný, neboť je nutné, aby všichni žáci měli stejné podmínky a výsledky byly porovnatelné. To znamená, že je přesně určen postup během testu, podávané instrukce a čas vymezený pro vypracování testu. To vše mají na starosti pedagogicky vzdělané osoby, které byly vybrány řediteli jednotlivých škol a zároveň prošly školením (srov. Bildungsstandards in Österreich 2012, s. 21).

3.1.2.1 Interní zadávání testu

Dle rozhodnutí Ministerstva školství vedou testování pedagogičtí zaměstnanci jednotlivých škol. Ty vybírá ředitel ze svého učitelského sboru pro každou třídu zvlášť. I pro tento výběr existují určitá kritéria.

- Ve čtvrtém ročníku nesmí být zadavatelem pedagog, který v této třídě vyučuje.
- V osmém ročníku nesmí být zadavatelem pedagog, který v této třídě vyučuje jakýkoli předmět a zároveň nesmí být vyučujícím předmětu, který je právě testován.

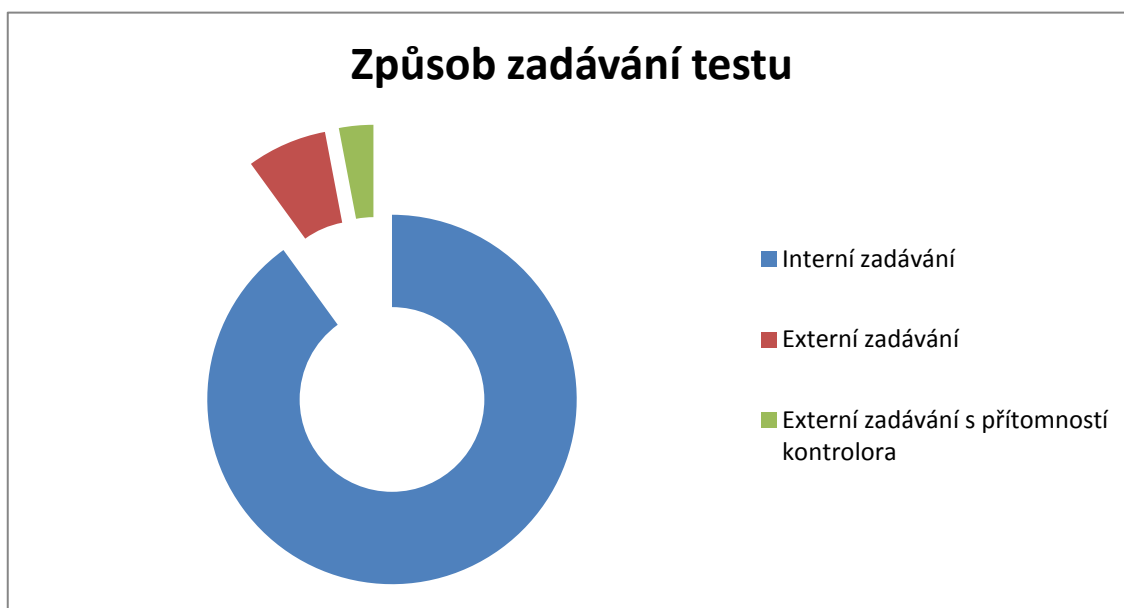
Výjimka je udělena jen malým školám, kde všechny žáky vyučuje pouze jeden pedagog. V takovém případě je zadavatelem tento pedagog, avšak ostatní žáci, kterých se testování netýká, musí být s jinou dospělou osobou v jiné místnosti. Další podmínkou pro to, aby se pedagog mohl stát zadavatelem testu, je absolvování školení na pedagogických vysokých školách. Školení je vedeno speciálně vytrénovanými osobami, které zajišťuje institut BIFIE (Bildungsforschung, Innovation und Entwicklung des österreichischen Schulwesens).

Administrativní úkony, které se týkají testů, obvykle provádějí učitelé. Ředitel školy je zodpovědný za dodržení stanovených kritérií, protože pouze v takovém případě je pro školu zpětná vazba o výsledcích vypovídající (srov. Bildungsstandards in Österreich 2012, s. 21).

3.1.2.2 Externí zadávání testu

Externí zadávání je druhým způsobem zadávání testu. Znamená to, že zadavatelem je pedagog z jiné školy. Tento způsob testování probíhá zhruba v 7 % tříd a je to metoda,

kteřá kontroluje kvalitu testování. Externí zadavatelé testu musí také projít školením. V dalších 3 % tříd jsou u testování přítomni kontroloři kvality. Jímí jsou též pedagogové, které vybírá institut BIFIE a kteří musí rovněž absolvovat adekvátní školení. Jejich úkolem je pozorovat, jak testování probíhá, zapisovat si své poznatky a přesvědčit se o tom, zda testování probíhá podle standardizovaných pravidel, která stanovil institut BIFIE. Školy a třídy, které se budou účastnit tohoto typu testování, jsou vybírány náhodně institutem BIFIE (srov. Bildungsstandards in Österreich 2012, s. 22).

3.1.3 Ochrana dat a předání výsledků žákům

V opatření ke vzdělávacím standardům je uvedeno, že přístup k výsledkům konkrétního žáka nesmí mít žádná cizí osoba, nýbrž žáci samotní. Proto jednotliví žáci obdrží speciální kód, díky kterému mohou přibližně ještě půl roku po testování, nalézt své výsledky na příslušných internetových stránkách. Tento kód si musí žáci dobře zapamatovat či uschovat. Pokud by ho ztratili, institut BIFIE nemá možnost žádným způsobem kód obnovit, jelikož data získaná při testování nejsou přiřazena ke konkrétním osobám (srov. Bildungsstandards in Österreich 2012, s. 22 – 23).

3.1.4 Průběh testu

Testování je vždy zaměřeno pouze na žáky čtvrtých a osmých ročníků a účastní se ho všichni žáci (kromě povolených výjimek). Zpravidla je pro jednu třídu vybrán jeden zadavatel testu. Každý rok je vybrán přesný termín, ve kterém testování na školách probíhá a který je znám vždy nejpozději na začátku daného školního roku.

Zpravidla začíná den testování dle rozvrhu dopoledního vyučování. Zadavatelé testu dostávají testové materiály do vlastních rukou ještě před dnem testování. Jsou jim adresovány v zapečetěné schránce, která je odesílána z institutu BIFIE. V den testování otevírají schránku zadavatelé testu společně s ředitelem školy. Každý zadavatel si vezme balíček, ve kterém je vše potřebné pro příslušnou třídu – soubor testových úloh a seznam, na němž je uvedeno, který soubor s konkrétním identifikačním číslem patří kterému žákovi.

Na začátku jsou žákům podány všeobecné informace a instrukce k testování. Testování je rozděleno do různých fází, které se liší podle právě testovaného předmětu. Do testování jsou také zahrnuty předem naplánované přestávky. Před každou testovací fází žáci obdrží specifické pokyny o tom, jaké formy cvičení test obsahuje a o čase, který mají k dispozici na vypracování této části testu.

Byl také stanoven maximální čas, který smí žáci denně strávit testováním. Pro žáky osmých ročníků je to 120 minut, pro žáky čtvrtých ročníků jen 80 minut. I přes to, že je zkušební čas relativně krátký, aby žáci nebyli přetěžováni, je od každého žáka získáno dostatečné množství informací a je možné podat spolehlivé výsledky všem cílovým skupinám – žáci, učitelé a vedení školy (srov. Bildungsstandards in Österreich 2012, s. 23).

3.1.5 Možnosti odpovědí

V průběhu testování musí žáci odpovídat na různé typy úloh. Při sestavování testů se dbalo na to, aby bylo zastoupení všech druhů úloh téměř stejné. Typy úloh byly následující:

- Úlohy s otevřenými odpověďmi – Při otevřených odpovědích žáci vymýšlí své odpovědi sami. U úloh s tímto řešením je zcela na žácích, jak zadání vyřeší. Žáci například zdůvodňují své názory nebo řešení.

- Úlohy s polootevřenými odpověďmi – I u tohoto typu odpovědi je přenechána formulace žákům. Avšak na rozdíl od otevřené odpovědi je striktně dáno, zda je odpověď považována za správnou či špatnou. Tyto úlohy od žáků požadují krátké odpovědi, například číslo či jedno slovo. Speciálním druhem polootevřené odpovědi jsou texty s mezerami pro doplnění.
- Úlohy s uzavřenými odpověďmi – Při tomto formátu odpovědi dostávají žáci ke každé otázce na výběr z předem formulovaných odpovědí. Odpovědi jsou naskenovány a dále elektronicky zpracovány.
 - Úlohy s dvoučlennou volbou (dichotomické) – obsahují jednu výpověď, o které musí žáci rozhodnout, zda je správná či špatná. Odpovědi mají dvě formulace, a to „správně/špatně“ nebo „ano/ne“. Aby se minimalizovala možnost pouhého tipu, jsou úlohy tohoto formátu využity pouze blokově.
 - Úlohy s výběrem z více odpovědí – v tomto typu žáci musí vybrat jednu z předem daných odpovědí, kterou považují za správnou.
 - Uspořádací úlohy – úkolem žáků je seřadit předem dané části tak, aby bylo jejich pořadí správné nebo dávalo smysl.
 - Přiřazovací úlohy – vyžadují od žáků přiřadit k jednotlivým pojmům správný popis (srov. Bildungsstandards in Österreich 2012, s. 25).

3.1.6 Kontextové dotazníky

Součástí testování byly také kontextové dotazníky, které měly poskytnout informace o tom, jaké faktory mohly přispět k získání dovedností. Mají popisující, vysvětlující a identifikační funkci.

- Popis podmínek k učení

Podmínky k učení je možné vystihnout na základě dotazníkových otázek z různých oblastí – žák, rodič/zákonný zástupce, učitel, ředitel – z toho vyplývá, že se jedná o podmínky školní i mimoškolní.

- Vysvětlení žakových výkonů

Informace z kontextových dotazníků představují doplňující hodnotu k výsledkům testu. Umožňují přiblížit školní a mimoškolní faktory, které

mají vliv na výkony žáka, a zohlednit zpětnou vazbu na systém, školu, učitele a žáky. Díky shromáždění těchto základních podmínek je také umožněno spravedlivé porovnání výkonů žáků. Spravedlivé porovnání zohledňuje každý faktor, který může mít vliv na žákův výkon, ale učitel ho nemůže nijak ovlivnit. Srovnávají se také školy a třídy, ve kterých učitelé vyučují a žáci se učí za podobných podmínek.

- Identifikace podskupin

Kontextové dotazníky umožňují identifikaci podskupin. Analýza těchto podskupin je základem pro cílený vývoj kvality od škol až po systém (srov. Bildungsstandards in Österreich 2012, s. 32).

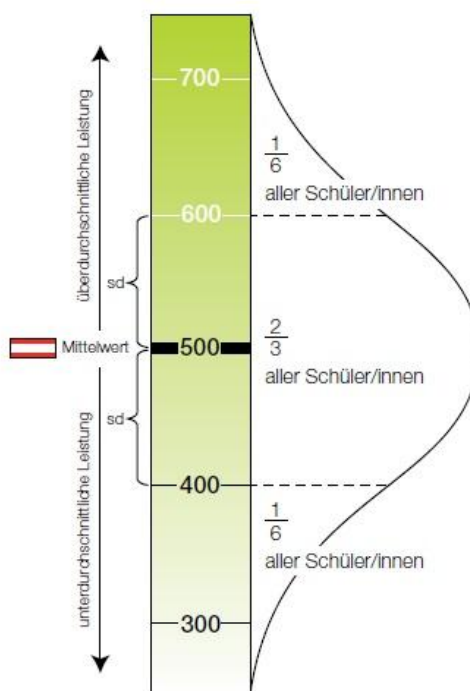
3.1.7 Analýza dat

Po ukončení sběru elektronických dat a vyhodnocení odpovědí žáků začala fáze vyhodnocení a analýzy. Nejprve byla data zanesena do stupnice hodnot, k čemuž byl použit Raschův model (srov. Bildungsstandards in Österreich 2012, s. 35).

Raschovu analýzu lze použít k hodnocení v mnoha oborech, včetně zdravotnictví, vzdělávání, psychologii, marketingu, ekonomice a sociálních vědách (srov. Raschův model).

Raschův model definuje pravděpodobnost odpovědi probanda na dichotomické položky (správně – špatně) jako logistickou funkci osobních a položkových parametrů. Osobní parametr představuje osobní znaky, položkový parametr reprezentuje obtížnost úlohy. Oba tyto parametry jsou vzájemně propojené (srov. Raschův model 2).

Stupnice hodnot

(Bildungsstandards in Österreich 2012, s. 35)

Z této stupnice hodnot vyplývá, že žák, který získal 500 bodů, dosáhl rakouského průměrného bodového zisku. Standardní odchylka činila 100 bodů, to znamená, že v bodovém rozmezí 400 – 600 bodů se nacházely dvě třetiny žáků. Jedna šestina žáků pak získala méně než 400 bodů a jedna šestina více než 600 bodů. Každý žák, který nasbíral více než 600 bodů, byl lepší než 84 % všech testovaných žáků (srov. Bildungsstandards in Österreich 2012, s. 35).

3.1.8 Zpráva pro školu

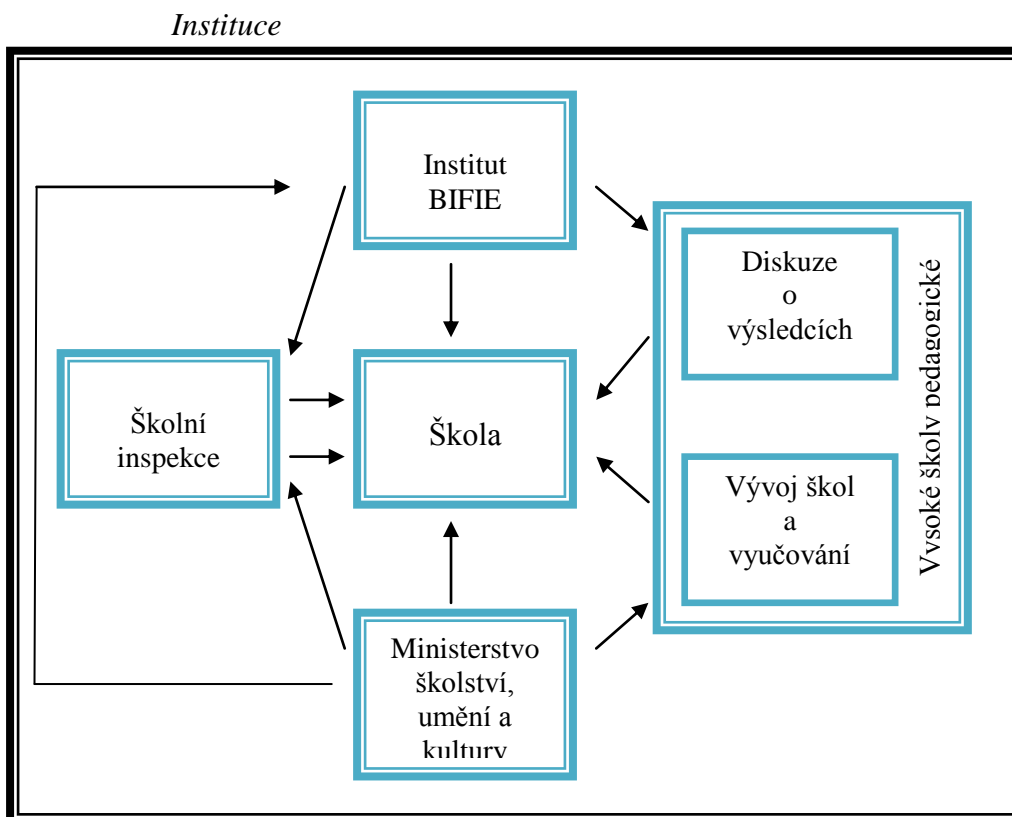
Každému řediteli školy vygeneroval institut BIFIE jedinečný přístupový kód. Tento kód musel ředitel zadat, aby si prostřednictvím internetu mohl stáhnout výslednou zprávu o výkonech žáků jeho školy. Zpráva byla po zadání kódu dostupná ještě zhruba půl roku po testování a skládala se ze dvou částí.

- Zpráva pro vedení školy a školní partnery – popisovala výsledky školy. Obsahovala výsledky všech testovaných žáků na škole podle třech následujících kritérií.
 - Kteriální srovnání – podle úrovně dovedností (v rámci jedné školy).
 - Sociální srovnání – podle bodového hodnocení žáků z celého Rakouska.
 - Spravedlivé srovnání – školy, které mají podobné podmínky.
- Doplnění pro vedení školy, výsledky tříd – popisovalo výsledky jednotlivých tříd z jednotlivých předmětů a dovedností (srov. Bildungsstandards in Österreich 2012, s. 41).

3.1.9 Zpětná vazba a další vývoj kvality

Následující tabulka popisuje vztahy mezi jednotlivými institucemi, jejich role a úkoly.

- Institut BIFIE podává výsledky škole a školní inspekci.
- Institut BIFIE provádí školení k diskuzi o výsledcích na vysokých školách pedagogických.
- Školní inspekce poskytuje škole konzultace a kontroluje ji

(srov. Bildungsstandards in Österreich 2012, s. 55)

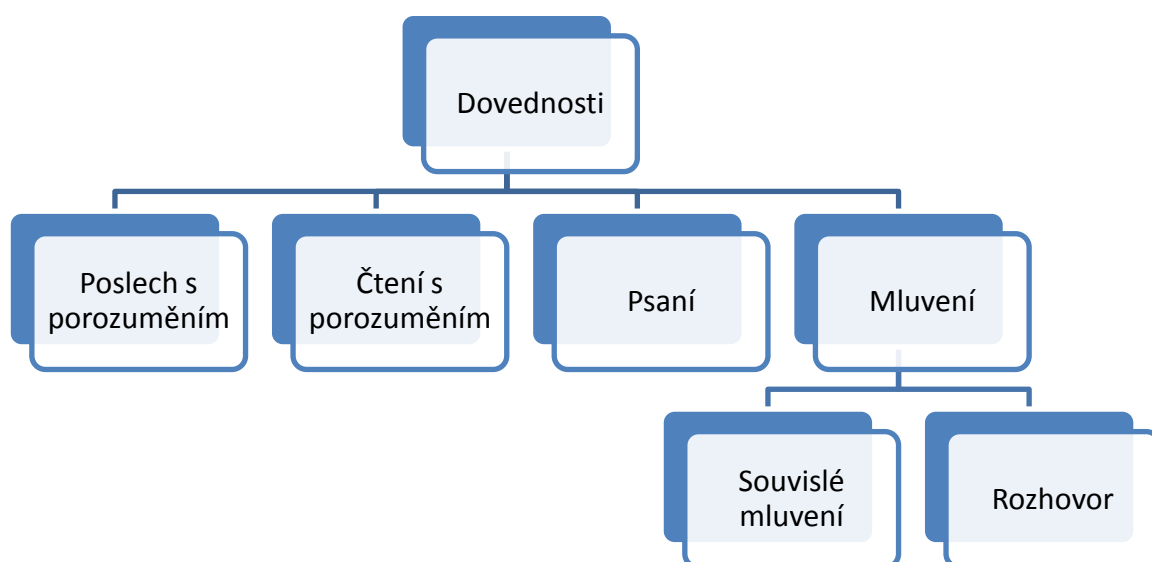
3.1.10 Rakouské standardy testování – anglický jazyk jako první cizí jazyk

Vzhledem k tomu, že cílem této diplomové práce je najít inspiraci pro standardy testování cizího jazyka v ČR, budu se dále soustředit pouze na rakouské standardy testování anglického jazyka.

3.1.10.1 Testované dovednosti

Vzdělávací standardy jsou využity jako základ pro model dovedností, který je součástí učební osnovy. Model dovedností pak rozděluje vyučování na několik zásadních oblastí. Mezi dovednosti, které má žák osmého ročníku v anglickém jazyce ovládat, patří poslech s porozuměním, čtení s porozuměním, psaní, souvislé mluvení a rozhovor. Souvislé mluvení a rozhovor se při testování a zpětné vazbě slučuje do jedné oblasti, a to mluvení. Tato dovednost je testována, protože žák by se měl během vyučování naučit úspěšně komunikovat v každodenních situacích (srov. Rückmeldung an die Lehrer/innen, s. 4).

Model dovedností

3.1.10.2 Vývoj testových úloh

Zodpovědnost za vývoj testu a vědecké kvality má oddělení institutu BIFIE nazvané „Bildungsstandards & Internationale Assessments“. Na vývoji v oblasti matematiky, německého a anglického jazyka s ním spolupracovaly pracovní skupiny z vysokých škol pedagogických. Tyto vývojové týmy se skládaly z oborových didaktiků, kteří přispěli svými expertízami, a z učitelů, kteří disponují svými dlouholetými zkušenostmi.

Přípravy testování anglického jazyka v roce 2013 proběhly ve třech fázích:

- Od roku 2004 vyvíjeli učitelé s podporou oborových didaktiků úlohy, které mají za úkol měřit výkony v matematice, německém a anglickém jazyce. Na více než 300 školách byly shromážděné úlohy vyzkoušeny ve čtvrtých a osmých ročnících a výsledky žáků byly podrobeny analýze. Tyto zkušenosti se odrazily v nařízení vzdělávacích standardů v roce 2009.
- Ve školním roce 2008/2009 bylo testování vyzkoušeno na reprezentativním vzorku žáků osmých ročníků. Byla testována matematika, německý a anglický jazyk. Matematika a německý jazyk byl také pretestován ve čtvrtých ročnících ve školním roce 2009/2010. To bylo spolehlivým výsledkem, který bude dostatečným materiálem pro pozdější srovnávání výsledků testování.
- Pro každý předmět a každý ročník převzaly vývojové skupiny skládající se z učitelů, kteří pracovali pro institut BIFIE, vývoj testovacích úloh. Spolupráce s učiteli z pedagogických vysokých škol zůstala na úrovni podpory. Na vývoji úloh z anglického jazyka v oblasti poslechu s porozuměním a čtení s porozuměním se didakticky podílel institut NILE (Norwich Institute for Language Education), v oblasti psaní expertní tým pod vedením Prof. Dr. Otmara Gassnera a v oblasti mluvení Prof. Dr. Claudia Mewald.

Na základě této práce proběhlo v dubnu 2013 první celoplošné testování z anglického jazyka v osmých ročnících. Tímto se pokračovalo v již započatém tříletém celoplošném testování, které odstartovalo v roce 2012 matematikou a skončí v roce 2014 německým jazykem (srov. Rückmeldung an die Lehrer/innen, s. 4 – 5).

3.1.10.3 Účastníci testování v roce 2013

V celém Rakousku byly vybrány dva termíny pro celoplošné testování anglického jazyka. Prvním testovým dnem byl 17. 4. 2013, náhradním termínem pak 25. 4. 2013. Písemného testování se zúčastnilo 80 200 žáků z 1 410 škol. V testových dnech chyběla asi 4 % žáků, což znamená, že bylo testováno 96 % žáků z původního předpokládaného počtu.

Z organizačních důvodů proběhlo testování dovednosti mluvení pouze na částečném vzorku žáků. Termín byl stanoven od 6. 5. do 7. 6. 2013. Pro testování mluvení bylo vybráno 120 škol. Na každé škole bylo zpravidla vybráno 12 dvojic, tedy 24 žáků a 2 náhradníci v případě, že by se některý z vybraných žáků nedostavil.

Účast na testování byla pro všechny žáky osmých ročníků ze zákona povinná. Výjimku tvořili žáci se zvláštními vzdělávacími požadavky a žáci, kteří jsou v testovaném předmětu vzdělávání podle plánu pro obecné zvláštní školy. Žáci s tělesným či mentálním postižením se testování též neúčastnili, jelikož by neměli zajištěny všechny pomocné prvky, které jsou pro jejich testování nezbytné. Z testování byli také vyloučeni žáci, kteří neměli anglický jazyk jako první cizí jazyk (srov. Rückmeldung an die Lehrer/innen, s. 5).

3.1.10.4 Průběh testování na školách

3.1.10.4.1 Standardizovaný postup

Aby výsledky testování byly srovnatelné, museli mít všichni žáci během testu stejné podmínky. Proto má i samotné testování standardizovaný postup. To znamená, že průběh testu, čas vymezený pro test a pracovní instrukce jsou předem pevně stanoveny a zadavatel testu se musí postarat o to, aby byla všechna tato pravidla dodržena. Z tohoto důvodu byli všichni zadavatelé na začátku roku 2013 proškoleni.

Zodpovědnost za komunikaci s institutem BIFIE nesl ředitel školy, který také vybírá zadavatele testu z řad svých učitelů. Aby bylo testování objektivní, nesměl být zadavatel učitelem anglického jazyka a pokud to bylo možné, tak ani vyučujícím v té třídě, ve které test zadával. V 93 % případů byli učitelé zadavateli na vlastních školách. V 7 % škol byli zadavateli pedagogové z jiných škol a ve 3 % škol byli u testování navíc ještě přítomni kontroloři. Jejich úkolem bylo pozorovat průběh a protokolovat ho. Toto opatření vzniklo za účelem předcházet možným problémům, které by mohly během

testování nastat, eventuelně je do budoucna odstranit (srov. Rückmeldung an die Lehrer/innen, s. 6).

3.1.10.4.2 Postupy během testu a čas vymezený pro test

Testování dovedností poslech s porozuměním, čtení s porozuměním a psaní probíhal písemnou formou. Testové úlohy, respektive položky, které byly v testu použity, jsou v souladu s přílohou nařízení k vzdělávacím standardům. Ke každé oblasti dovedností vypracoval žák soubor testových úloh. Aby byla výpovědní hodnota, jak žáci ovládají dovednosti v anglickém jazyce, co nejvyšší, bylo sestaveno několik verzí těchto souborů. Rozdílné soubory ověřující dovednosti čtení s porozuměním a psaní s porozuměním měly obtížnost přibližně na stejné úrovni. Rozdílnost měla zabránit opisování mezi žáky. Srovnatelnost těchto souborů byla zaručena tím, že úlohy, které byly na různých místech, měly tak zvané odkazové položky. Přiřazení souborů k jednotlivým žákům bylo náhodné nehledě na to, který typ školy navštěvují.

Soubor testových úloh pro poslech s porozuměním obsahoval 33 úloh a byl pro něj vyměřen čas 32 minut. Tato část testu se skládala z vícera úseků, jejichž pořadí bylo variabilní. Každý z úseků se soustředil na jednu specifickou dovednost. Formát odpovědí byl buď uzavřený, nebo polootevřený.

V každém souboru testových úloh pro čtení s porozuměním bylo 16 úloh a na zpracování měli žáci 35 minut. Tato část byla sestavena podobně jako část pro poslech s porozuměním. Porozumění textu bylo testováno buď kratším vstupním textem o maximální délce 35 slov, nebo delším vstupním textem o maximální délce 220 slov. I v této části byly úseky různě seřazeny a formát odpovědí uzavřený nebo polootevřený.

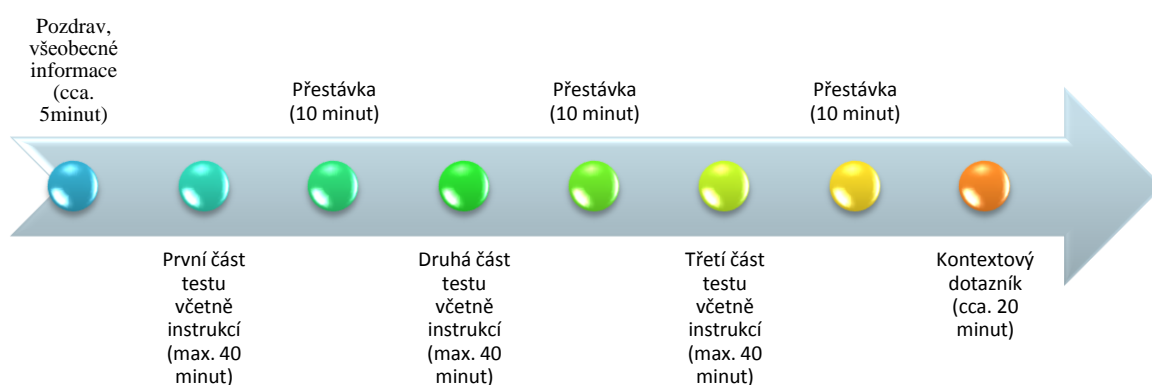
V oblasti psaní měli žáci napsat dva texty rozdílné délky. Kratší text měl být o rozsahu 40 – 70 slov a časový limit byl deset minut. Delší text měl být o rozsahu 120 – 180 slov a časový limit byl 20 minut. Důležité body pro to, jak pracovat, byly uvedeny v zadání. Po uplynutí 30 minut dostali žáci pět minut pro případné opravy. Poté si spočítali počty slov.

K testu byl také připojen dotazník, který měl vystihnout všechny školní i mimoškolní aspekty o testovaném žákovi. Společně s dotazníkem, který vyplňovalo

vedení školy, byla pak shromážděna data o tom, které aspekty mohly mít vliv na získání si určitých dovedností. Když byl tento dotazník vytvářen, byli k tomu přizváni zástupci z řad škol, aby byla data z tohoto dotazníku kvalitní a získané informace měly výpovědní hodnotu.

V části zaměřené na mluvení byli žáci testováni ve dvojicích. Rozhovor byl veden tak zvaným mluvčím a hodnotitel posuzoval výkon žáka podle předem dané hodnotové škály. Rozhovor začínal interview, během kterého mluvčí pokládal žákovi otázky týkající se jeho osoby a které sloužilo jako zahřívací fáze a nebylo započteno do posuzování. Tato část trvala zhruba dvě minuty. První část, která se započítávala do hodnocení, byla monologická. Žák dostal na výběr ze tří témat a po asi jednodominutové přípravě, během které si nesměl dělat poznámky, pohovořil dvě až tři minuty o vybraném tématu. Jako obsahová a strukturní vodítka zde sloužily tak zvané záchytné body. Druhá část byla rozdělena do dalších dvou úseků. Jednalo se o dialog mezi žáky, který byl podpořen buď úvodním textem, nebo obrázkem. V prvním dialogu měli žáci za úkol vést každodenní komunikaci na určité téma. Druhý, podrobnější rozhovor, byl založen na výměně názorů. Čas na přípravu byla jedna minuta a celkem měli žáci hovořit čtyři až pět minut (srov. Rückmeldung an die Lehrer/innen, s. 6 - 7).

Průběh testu z anglického jazyka

(srov. Standardüberprüfung Englisch)

3.1.10.5 Kontextové dotazníky k anglickému jazyku

Kontextový dotazník pro anglický jazyk jako první cizí jazyk byl součástí každého testu z anglického jazyka. Po dokončení samotného testu museli tedy žáci vyplnit ještě tento dotazník. Pro každý předmět byly připraveny dvě verze tohoto dotazníku – jedna pro žáky a druhá pro ředitele školy.

Kontextový dotazník k anglickému jazyku pro žáky

Tematické okruhy	Oblasti, kterých se otázky týkají.
1) Demografické otázky	<ul style="list-style-type: none">• pohlaví• měsíc a rok narození
2) Zkušenosti s testem	<ul style="list-style-type: none">• úsilí ve srovnání se školní prací
3) Rodina	<ul style="list-style-type: none">• osoby ve společné domácnosti• počet sourozenců
4) Sociální status	<ul style="list-style-type: none">• zaměstnání rodičů/zákonných zástupců• zaměstnanost rodičů/zákonných zástupců• dosažené vzdělání rodičů/zákonných zástupců, místo, kde se vzdělávali (rodná zem, zahraničí)
5) Kulturní a sociální kapitál	<ul style="list-style-type: none">• počet knih v domácnosti• počet knih pro děti a mladistvé v domácnosti• čtení ve volném čase• kulturní a sociální aktivity s rodinou a přáteli
6) Migrace, používání jazyka	<ul style="list-style-type: none">• rodná země žáka a rodičů/zákonných zástupců• věk, ve kterém se žák přestěhoval do Rakouska• státní příslušnost žáka• rodný jazyk žáka• jazyky, kterými žák mluví doma• jazyk, ve kterém se žák naučil nejprve číst a psát• jazykové znalosti z německého jazyka ve

	<p>srovnání s rodným jazykem</p> <ul style="list-style-type: none"> • jazykové znalosti rodičů/zákonných zástupců z německého jazyka • absolvování speciálního doučování z německého jazyka respektive vyučování německého jazyka jako druhého jazyka
7) Vzdělání žáků	<ul style="list-style-type: none"> • mateřská škola, jesle • propadnutí nebo změna školy • snaha o vzdělání
8) Speciální vyučování	<ul style="list-style-type: none"> • kolik hodin žák ve školním roce absolvoval
9) Školní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • celodenní vyučování, školní družina • jak moc rád žák školu navštěvuje • jak moc spokojený je žák ve třídě
10) Vyučování	<ul style="list-style-type: none"> • počet hodin anglického jazyka za týden • známka z anglického jazyka na posledním vysvědčení • známka z poslední písemné práce z anglického jazyka • obsah a uspořádání vyučování anglického jazyka • účast na speciálním vyučování z anglického jazyka pro nadané
11) Příprava na anglický jazyk	<ul style="list-style-type: none"> • s kým a jak často se žák na hodiny anglického jazyka učil
12) Motivace a vůle	<ul style="list-style-type: none"> • motivace – např. koncept vlastních schopností, zhodnocení vlastních výkonů v anglickém

	<p>jazyce</p> <ul style="list-style-type: none"> vůle – např. návyky v procesu učení, čas věnovaný anglickému jazyku³
--	---

(srov. Fragebögen für Schüler/innen und Schulleiter/innen, s. 2 – 3)

Kontextový dotazník k anglickému jazyku pro ředitele školy

Tematické okruhy	Oblasti, kterých se otázky týkají.
1) Charakteristika školy	<ul style="list-style-type: none"> jak daleko je všeobecná střední škola má škola školní družinu, internát je škola církevní, soukromá má zavedeno školné péče o děti (celodenní, odpolední družina) velikost školy nabízí škola nějaký hlavní bod, který má vliv na rozvrh hodin kritéria pro přijetí na školu
2) Žáci osmých ročníků	<ul style="list-style-type: none"> kritéria při sestavování zkoušené třídy při vstupu na školu vyučovací hodiny anglického jazyka ve zkoušené třídě
3) Nabídka podpory na škole	<ul style="list-style-type: none"> byl rámec podpory vytvořen/hodnocen/realizován nabídka podpory ve zkoušené třídě, pro žáky s poruchami učení /pro nadané žáky nabídka podpory pro žáky, jejichž mateřským jazykem není německý jazyk: vyučování v mateřštině, zvláštní pomocné vyučování/ německý jazyk jako druhý jazyk

³ Tematické okruhy 1 – 9 jsou zařazeny do tak zvaného všeobecného modulu, kdežto okruhy 10 – 12 jsou součástí modulu anglický jazyk.

4) Informace ke zkoušeným třídám	<ul style="list-style-type: none"> • individuální formy ve zkoušených třídách • počet a vzdělání (stejný/rozdílný druh školy) vyučovaných osob ve třídách
5) Pedagogický personál na škole	<ul style="list-style-type: none"> • počet hodin a stávajících pedagogických pracovníků, podle pohlaví • počet hodin a stávajících pedagogických pracovníků anglického jazyka, podle pohlaví, s nebo bez odborné zkoušky z anglického jazyka
6) Záruka a vývoj kvality	<ul style="list-style-type: none"> • prostředky pro záruku a vývoj kvality na škole (např. interní/externí evaluace)
7) Podmínky výuky	<ul style="list-style-type: none"> • faktory, které mohou narušovat všeobecnou výuku • faktory, které mohou narušovat výuku anglického jazyka • další podmínky, které mohou ovlivňovat výkony žáků
8) Podněty	<ul style="list-style-type: none"> • podněty a postřehy ke kontextovému dotazníku pro ředitele⁴

(srov. Fragebögen für Schüler/innen und Schulleiter/innen, s. 4)

3.1.10.6 Vyhodnocení testu

Všechna data, která byla získána během testování, bylo nutné posbírat a zpracovat a až poté bylo možné rozeslat konečnou zprávu o výsledcích. Tato data byla zpracována dvěma různými způsoby.

- U úloh s uzavřenými odpověďmi bylo pouze automaticky zaevidováno, zda byla vybrána správná odpověď.
- U úloh s polootevřenými odpověďmi, které museli žáci sami formulovat, prováděly kontrolu školené osoby.

⁴ Všechny okruhy patří do všeobecného modulu.

K vyhodnocení dovedností psaní a mluvení byla použita předem daná škála hodnocení, ve které bylo zaznamenáno, co všechno musí žák splnit, aby dosáhl určitého stupně. Spolehlivost tohoto hodnocení byla závislá na zkušených učitelích, kteří navíc prošli školením, aby tuto činnost mohli provádět.

Poté, co byl ukončen elektronický sběr dat, a byly vyhodnoceny odpovědi žáků, byly výsledky ještě nezpracovaných dat statisticky převedeny do škály bodů, aby mohly být společně zobrazeny výkony všech žáků. Tento proces byl nazván odstupňování a díky němu bylo možné porovnat výkony všech žáků v rámci jednotlivých dovedností. V oblasti psaní a mluvení bylo bráno v potaz, jak moc přísná byla osoba, která tyto dovednosti hodnotila (srov. Rückmeldung an die Lehrer/innen, s. 7 – 8).

3.1.10.7 Význam použitých škál

Výsledky byly zaznamenány do třech následujících škál:

- Škála 500 – Už při generálním testování v roce 2009 byla stanovena jednotná škála pro vyhodnocování dovedností v každém předmětu. Při tomto testování byly výsledky z celého Rakouska zobrazeny do škály tak, že střední hodnota byla 500 bodů se standardní odchylkou 100 bodů. Výsledky byly zasazeny do škály z roku 2009, aby bylo možné porovnat výkony žáků z roku 2009 a 2013. Tímto bylo taktéž umožněno provádět potřebné změny. Průměrný výkon všech žáků testovaných v roce 2013 byl 519 bodů. Dvě třetiny všech testovaných žáků obdržely 417 až 621 bodů. Rozmezí bodů na škále bylo nastaveno od 200 do 800 bodů.
- Škály pro vyhodnocení dílčích dovedností – Z metodických důvodů nebyly zanášeny výsledky dílčích dovedností z anglického jazyka na škálu 500, nýbrž na škálu od 0 do 7 bodů. Tato škála se též nazývá procentová.
 - Vyhodnocení dílčích produktivních dovedností psaní a mluvení. Psaní bylo hodnoceno na základě škály pro psaní (0 – 7 bodů) a mluvení podle škály pro mluvení (0 – 7 bodů). Vyšší bodové ohodnocení odpovídá vyššímu ovládnutí dovednosti. Bylo nutné brát v úvahu jakékoli vlastnosti hodnotitelů, které mohly hodnocení ovlivnit.

- Vyhodnocení dílčích receptivních dovedností poslech a čtení byla použita procentuální úspěšnost s ohledem na obtížnost jednotlivých úloh (srov. Rückmeldung an die Lehrer/innen, s. 8).

3.1.10.8 Stanovení dovednostních stupňů

Testování dovedností z anglického jazyka je založeno na Společném evropském referenčním rámci pro jazyky (SERR), který představuje pro celou Evropu společný základ pro vývoj učebních osnov, kurikulů, zkoušek, učebnic a tak dále.

SERR obsáhle popisuje, co je potřeba se naučit, aby byl člověk schopný používat řeč na komunikativní úrovni, a podle toho určuje, jaké znalosti a dovednosti je nutno rozvíjet. Rozlišuje šest různých úrovní (A1, A2, AB1, B2, C1, C2) ovládnutí jazyka. Dále definuje, co je na jednotlivých úrovních očekáváno od každého, kdo se cizí jazyk učí. Tři hlavní úrovně A, B a C odpovídají základnímu, samostatnému a zkušenému užití jazyka. V Rakousku je SERR podkladem pro učební osnovy živých cizích jazyků, stejně tak jako pro vzdělávací standardy. Po osmém ročníku by měl žák ovládat anglický jazyk na úrovni A2, avšak je možné dosáhnout i úrovně B1 (srov. Rückmeldung an die Lehrer/innen, s. 8 – 9).

Společné referenční úrovně: globálně pojatá stupnice

Zkušený uživatel	C2	Snadno rozumí téměř všemu, co si vyslechne nebo přečte. Dokáže shrnout informace z různých mluvených a psaných zdrojů a přitom dokáže přednést polemiku a vysvětlení v logicky uspořádané podobě. Dokáže spontánně, velmi plynule a přesně vyjadřovat a rozlišovat jemné významové odstíny dokonce i ve složitějších situacích.
	C1	Rozumí širokému rejstříku náročných a dlouhých textů a rozpozná implicitní významy textů. Umí se plynule a pohotově vyjadřovat bez zjevného hledání výrazů. Umí jazyka užívat pružně a efektivně pro společenské, akademické a profesní účely. Umí vytvořit srozumitelné, dobře uspořádané, podrobné texty na složitá témata, čímž prokazuje ovládnutí kompozičních útvarů, spojovacích výrazů a prostředků koheze.

Samostatný uživatel	B2	Dokáže porozumět hlavním myšlenkám složitých textů týkajících se jak konkrétních, tak abstraktních témat včetně odborně zaměřených diskusí ve svém oboru. Dokáže se účastnit rozhovoru natolik plynule a spontánně, že může vést běžný rozhovor s rodilými mluvčími, aniž by to představovalo zvýšené úsilí pro kteréhokoliv účastníka interakce. Umí napsat srozumitelné podrobné texty na širokou škálu témat a vysvětlit své názorové stanovisko týkající se aktuálního problému s uvedením výhod a nevýhod různých možností.
	B1	Rozumí hlavním myšlenkám srozumitelné spisovné vstupní informace (input) týkající se běžných témat, se kterými se pravidelně setkává v práci, ve škole, ve volném čase atd. Umí si poradit s většinou situací, jež mohou nastat při cestování v oblasti, kde se tímto jazykem mluví. Umí napsat jednoduchý souvislý text na témata, která dobře zná nebo která ho/ji osobně zajímají. Dokáže popsat své zážitky a události, sny naděje a cíle a umí stručně vysvětlit a odůvodnit své názory a plány.
Uživatel základů jazyka	A2	Rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho/jí bezprostředně týkají (např. základní informace o něm/ní a jeho/její rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho/jejích nejnaléhavějších potřeb.
	A1	Rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a umí tyto výrazy a fráze používat. Umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu/ji pomoci.

(Společný evropský referenční rámec pro jazyky 2001, s. 24)

3.1.10.9 Zpráva o výsledcích

Konečná zpráva o výsledcích byla vyhotovena v několika verzích. Jednotlivé verze byly určeny pro odlišné cílové skupiny. Ty byly následující:

- Zpráva pro vedení školy – Tato zpráva byla rozesílána ředitelům škol prostřednictvím internetu a skládala se ze dvou zpráv – „Zpráva pro vedení školy a školní partnery“ a „Doplnění pro vedení školy, výsledky tříd“. Obě zprávy bylo možné stáhnout a vytisknout jako soubor PDF.
 - Zpráva pro vedení školy a školní partnery – Tuto zprávu obdržel ředitel školy a ten pak v přiměřené míře interpretoval její výsledky školním partnerům. Společně pak o těchto výsledcích diskutovali. Výsledky školy se dělily na:
 - Informace o testovaných žácích školy.
 - Výsledky testů z anglického jazyka.
 - Výsledky testů z jednotlivých dovedností z anglického jazyka.

Výsledky z anglického jazyka (poslech s porozuměním, čtení s porozuměním a psaní) obdržel ředitel školy ve formě bodů. Současně k tomu byly přiloženy i informace o rozložení bodového zisku na celé škole, stejně tak i srovnání mezi pohlavími, migranty a rodilými mluvčími. Výsledky v jednotlivých dovednostech byly znázorněny buď dosaženou úrovní, která je popsána v SERR, bodovým ohodnocením nebo rozsahem informací. Celkový výkon školy byl srovnán jak s průměrem celého Rakouska, tak s očekávaným výsledkem školy, ve kterém byly zohledněny zvláštní demografické a socioekonomické znaky populace žáků. Pokud byla na škole testována dílčí dovednost mluvení, pak byly její výsledky dostupné v samostatném PDF dokumentu.

- Doplnění pro vedení školy, výsledky tříd.
Výsledky tříd obsahovaly:
 - Výsledky testů z anglického jazyka.
 - Výsledky z jednotlivých dovedností z anglického jazyka.
 - Výsledky z dílčích dovedností z anglického jazyka.

Výsledky jednotlivých tříd byly podávány formou získaných bodů. Byly vyhodnocovány výsledky z jednotlivých dovedností i z jednotlivých dílčích dovedností. K tomu byl opět využit SERR. Výkony každé třídy byly srovnány nejen s průměrem celého Rakouska a s průměrem školy, ale i s očekávaným výsledkem třídy.

- Zpráva pro učitele – Tato zpráva byla dostupná online na internetu. Učitelé dostali výsledky v podstatě podobné zprávě pro vedení školy a školní partnery, avšak výhradně pro svoji třídu. K tomu obdrželi učitelé taktéž informace o jednotlivých produktivních dílčích dovednostech. Pro srovnání sloužil průměr celého Rakouska, průměr školy a očekávaný výsledek třídy. Pokud byla na škole testována dovednost mluvení, obdrželi učitelé i tyto výsledky, které byly opět dostupné v PDF dokumentu. V tomto případě měli učitelé k dispozici výsledky celé školy, ne jen své třídy.
- Zpráva pro žáky – I žákům byla zpráva o výsledcích poskytnuta online na internetu. Každému žákovi byl v den testování, přiřazen jedinečný přístupový kód, který neznal nikdo jiný a pomocí kterého se žák mohl informovat pouze o svých výsledcích. Žákům bylo sděleno, kolik bodů získali a na jakou referenční úroveň dosáhli. Další náповědou jak obstáli, byl pro žáky průměrný počet bodů v celém Rakousku a percentil, kterého žáci dosáhli.
- Zpráva pro školní inspekci – Tuto zprávu obdrželi státní a okresní inspektoři. Ve zprávě byl tabulkový přehled výsledků vybraných škol příslušného okresu, stejně tak jako i informace o výsledcích dané spolkové země (srov. Rückmeldung an die Lehrer/innen, s. 10 – 11).

4. DISKUZE

Tato část diplomové práce je věnována srovnání stávající formy standardů testování v České republice a Rakousku. Nejprve porovnam standardy testování, poté testové baterie úloh.

4.1 Porovnání standardů testování

Toto porovnání provádím na základě získaných informací z výstupních zpráv z první a druhé celoplošné generální zkoušky testování v České republice a dostupných materiálech o standardech testování v Rakousku.

4.1.1 Osoby podílející se na vývoji

Česká republika: Na vývoji se podíleli učitelé, rodilí mluvčí testovaného jazyka, zástupci vysokých škol pedagogických a zástupci ČŠI. Pro úlohy poslechu s porozuměním byly využity služby rodilých mluvčích, kteří se nemuseli nutně podílet na vývoji testů.

Rakousko: Vývoj testových úloh probíhal v Rakousku již od roku 2004 a podíleli se na něm učitelé, kteří byli podporováni odbornými didaktiky z pedagogických vysokých škol. Dále pak byli ke spolupráci přizváni odborníci, kteří se věnovali částem, které měly za úkol otestovat jednotlivé dovednosti žáků.

Dle mého názoru je důležité, že vývoj testových úloh byl v režii osob, které prošly potřebným školením a disponují vědomostmi o testování. Jako vhodný krok hodnotím účast učitelů, jelikož právě oni mají největší zkušenosti jak s testovanou látkou, tak i se zkoušenými žáky. Na druhou stranu vidím pozitivně, že k vytváření testů z cizího jazyka byli přizváni didaktici z pedagogických vysokých škol, neboť oni mají odstup od prostředí, ve kterém celé testování probíhá, a proto jsou jejich poznámky a připomínky věcné a zcela objektivní. Pro poslechová cvičení je důležitá autentičnost, proto tyto texty namluvili rodilí mluvčí testovaného jazyka.

4.1.2 Testování žáci

Česká republika: Ve školním roce 2012/2013 byli testováni žáci pátých a devátých ročníků základních škol a příslušné ročníky víceletých gymnázií.

Rakousko: Ve školním roce 2012/2013 byli testováni žáci čtvrtých a osmých ročníků základních škol.

V České republice začíná výuka německého jazyka buď ve třetím, nebo v osmém ročníku v závislosti na tom, zda si ho žák zvolí jako první či druhý cizí jazyk. Testování žáků v pátých a devátých ročnících považují za adekvátní, neboť v těchto ročnících by žáci měli dovednostmi dané jazykové úrovni.

4.1.3 Průběh testování

Česká republika: Před samotným začátkem testování se žáci nejprve dozvědí, proč a jak budou testováni. Poté by měl následovat tutoriál, tedy zkušební test, který ovšem není povinný, ale doporučuje se. Následují informace k ostrému testu a test samotný, který začíná poslechovými úlohami. Na test je vymezeno 60 minut čistého času a navíc 5 – 10 minut pro administrativní úkony.

Rakousko: Prvních 5 minut je věnováno všeobecným informacím pro žáky. Poté je zahájeno ostré testování, které se skládá ze třech částí. Na každou z nich je vymezeno maximálně 40 minut. Mezi jednotlivými částmi je vždy 10 minutová přestávka, která následuje i po poslední části, jelikož součástí testu je i kontextový dotazník, na který je posléze vymezeno dalších 20 minut.

Časová dotace se opět odvíjí od náročnosti testu. Pokud budu brát v potaz pouze čas vymezený pro vyplňování testu, pak v české variantě stráví žáci testováním 60 minut. Z tohoto důvodu se pravděpodobně neobjevují přestávky, jelikož žáci jsou schopni se po tuto dobu soustředit. V Rakousku trvá testování 120 minut, a proto byly do průběhu zařazeny i přestávky, protože žáci v tomto věku nejsou schopni se tak dlouho koncentrovat na svůj výkon. Tato nesoustředěnost by pak mohla negativně ovlivnit výsledky testování.

4.1.4 Zadavatel testu

Česká republika: Zadavatelem testu je učitel zaměstnaný na dané škole, který byl předem proškolen, aby mohl tuto činnost vykonávat.

Rakousko: Zadavatelem testu je učitel zaměstnaný na dané škole, který nevyučuje testovaný předmět a zároveň není vyučujícím v testované třídě. Existují však výjimky na školách, kde je zaměstnaný pouze jeden učitel nebo při tak zvaném externím testování.

Se systémem, který je zavedený v Rakousku, naprosto souhlasím. Učitel, který zadává test, by neměl mít aprobaci z testovaného předmětu a neměl by vyučovat jakýkoli předmět v testované třídě. I když nejsem přesvědčena o tom, že většina žáků má potřebu nějakým způsobem u testu podvádět či si ho nějak ulehčovat, mohl by se ve třídě najít žák, který by se během testování snažil se známým učitelem komunikovat, aby zjistil nebo se alespoň pokusil zjistit, která odpověď je správná. Tímto konáním by rušil ostatní. Proto si myslím, že učitel, kterého žáci neznají z vlastních vyučovacích hodin, by je od takového pokusu odradil, jelikož žáci pátých a devátých tříd bývají ještě ostýchaví před neznámou osobou.

4.1.5 Dotazníky

Česká republika: V českém testování nebyly k testovým bateriím přiloženy žádné speciální dotazníky, které by žáci měli vyplnit.

Rakousko: K testovým bateriím byl přiložen tak zvaný kontextový dotazník, který by měl být při vyhodnocování nápomocný k tomu, aby bylo možné určit, jaké faktory mají vliv na studijní úsilí a výkony žáků.

Z těchto dotazníků vyjdou najevo dva základní druhy faktorů, které ovlivňují úspěšnost, a to faktory, které má škola možnost změnit a které nikoli. Faktory, se kterými škola nemá možnost cokoli dělat, například rodinné zázemí, by měly sloužit jen jako informace, které se dají statisticky zpracovat. Ty, které jsou v poli působnosti školy, by se daly interpretovat jako určitý druh zpětné vazby pro školu a její vedení.

4.1.6 Výsledky

Česká republika: Ihned po dokončení testu měl každý žák možnost zjistit procentuální podíl správných odpovědí. Podrobné výsledky pak byly k dispozici až po úplném ukončení celého testování. Zpřístupněny byly žákům a školám prostřednictvím internetu. Každý žák se dozvěděl, v čem byl dobrý a ve kterých dovednostech by se měl ještě zlepšit.

Rakousko: Výsledky byly taktéž dostupné na internetu. Vedení školy, učitelé, testování žáci a školní inspekce – všichni tito aktéři měli přístup k výsledkům, avšak pro každého byla výsledná zpráva modifikována jinak a obsahovala informace adekvátní pro danou osobu. Žáci byli informováni o získaném počtu bodů, dosažené referenční úrovni a percentilu, kterého dosáhli.

Jako pozitivní hodnotím, že byly výsledky dostupné na internetu a že každý žák měl přístup pouze ke svým vlastním výsledkům, a tedy, že se výsledky spolužáků se nedaly žádným způsobem zneužít.

4.2 Porovnání testových baterií úloh

Pro toto porovnání byly vybrány úlohy z anglického jazyka z rakouského testování a úlohy z německého jazyka z českého testování. Použila jsem informace získané z dostupných textových materiálů popřípadě ze vzorků testů, které jsou součástí příloh této diplomové práce.

4.2.1 Testované okruhy

Česká republika: Mezi testované okruhy v druhé celoplošné generální zkoušce z německého jazyka jako prvního cizího jazyka v roce 2013 patřilo porozumění textu, gramatika, slovní zásoba a poslech s porozuměním.

Rakousko: Mezi testované okruhy v celoplošném testování z anglického jazyka jako prvního cizího jazyka v roce 2013 patřil poslech s porozuměním, čtení s porozuměním, psaní a mluvení.

Testované okruhy v Rakousku jsou obsáhlejší, tedy psaní a mluvení je testováno navíc. Pravděpodobně z důvodu generálního testování, jehož úkolem bylo hlavně zjistit,

zda je testování v takovém rozsahu vůbec možné, bylo na rozhodnutí školy, zda tyto dvě důležité dovednosti (psaní a mluvení) do testování zahrne. Do budoucna bych je do testování též doporučila zařadit jako povinné okruhy, jelikož tyto dvě dovednosti jsou pro ovládnutí cizího jazyka podstatné.

4.2.2 Grafické zpracování

Česká republika: Grafické zpracování je jednoduché a díky tomu se lze v úlohách snadno a rychle zorientovat. Jednotlivé úlohy jsou očíslovány – například „Úloha 1“ – tento nadpis je zanesen do barevného podkladu, který vede přes celou šířku pracovního listu, a tak mohou žáci jasně vidět, kde úloha začíná a kde končí. Následuje zadání, od něhož je čarou oddělena pracovní část úlohy. Tato pracovní část je opět přehledná, a tak žákům jasně říká, co mají dělat.

Rakousko: Rakouské grafické zpracování je lehce odlišné, avšak to nic nemění na tom, že jasnost a přehlednost je stejně kvalitní jako u českých testů. Jednotlivé úlohy jsou pojmenovány podle toho, o jaký typ úlohy se jedná, například „Doplňování do textu“ („Gap-fill item example“). Tento název je nadepsán nad rámečkem, ve kterém je celá úloha, tedy zadání i pracovní část.

Ačkoli jsou grafická zpracování odlišná, musím poznamenat, že obě jsou přehledná a žáci by tak neměli mít problém při vypracování.

4.2.3 Zadání úloh

Česká republika: Zadání úloh je v mateřském jazyce, tedy v jazyce českém. Je stručné a jasné.

Rakousko: Zadání úloh je v testovaném cizím jazyce, tedy v jazyce anglickém. Je stručné a jasné.

Zadání úloh je téma, při kterém bych sama byla na pochybách, pokud bych byla členem vývojového týmu, jelikož obě verze mají svá pro a proti. První možnost, tedy zadání v mateřském jazyce, nám zaručí, že žák pochopí, co se po něm v úloze žádá, a tedy úloha pak testuje to, co testovat má a ne to, zda žák porozumí zadání. Na druhou stranu

však může v žákovi vyvolat pocit, že testování bude jednoduché, když je i zadání v jeho mateřském jazyce. Zadání, které je napsáno v momentálně testovaném jazyce sice způsobí, že celkové testování působí honosněji, avšak existuje celkem vysoká pravděpodobnost, že určité procento žáků nepochopí správně, co se po nich žádá, a tak odpoví na tázané nesprávně. Nastala by pak situace, kdy by výsledky testování nebyly objektivní, a to je důvodem k tomu, že bych se nakonec přiklonila k variantě, která je používána v České republice.

4.2.4 Počet úloh

	Česká republika	Rakousko
Poslech s porozuměním	5	33
Čtení s porozuměním	12	16
Psaní	X	2
Mluvení	X	2

Z tabulky je zřetelné, že co se týče počtu úloh, tak rakouské testy jsou jednoznačně obsáhlejší. Tento rozdíl je způsobem časovou dotací, která je pro testování v České republice a v Rakousku odlišná.

4.2.5 Typy úloh

Typy úloh	Česká republika	Rakousko
Úlohy s otevřenou odpovědí	Žáci vymýšlejí vlastní odpověď.	Žáci vymýšlejí vlastní odpověď.
Úlohy s polootevřenou odpovědí	Žáci doplňují do textu.	Žáci doplňují do textu.
Úlohy s uzavřenou odpovědí	Žáci vybírají z možností. Žáci přiřazují dvě správné položky k sobě.	Žáci vybírají z možností. Žáci přiřazují dvě správné položky k sobě.

	<p>Žáci vybírají ze dvou možností – ano/ne, správně/špatně.</p> <p>Žáci zařazují položky do skupin.</p> <p>Žáci zapisují položky do obrázku.</p>	<p>Žáci vybírají ze dvou možností – ano/ne, správně/špatně.</p>
--	--	---

Z tohoto přehledu vyplývá, že typy úloh se prakticky shodují. V české verzi jsou navíc pouze dva typy úloh, a to úlohy se skupinovým zařazováním a úlohy s obrázkem. Za důležité považují, že se objevují úlohy se všemi třemi typy odpovědí.

4.2.6 Verze testu

Česká republika: Při celoplošné generální zkoušce byla v České republice využita pouze jedna testovací verze baterie úloh z německého jazyka. Všichni žáci vyplňovali stejné zadání, a pokud v určité části splňovali požadovanou úspěšnost, automaticky pak zodpovídali otázky obtížnějších úloh.

Rakousko: V Rakousku bylo pro testování anglického jazyka vyvinuto několik verzí testovacích baterií úloh, a to především z důvodu prevence případného opisování žáků. Při vývoji těchto baterií bylo cílem, aby jejich obtížnost byla na stejné úrovni.

Pro celoplošné testování, které má ověřit míru dosažení požadovaných dovedností, bych určitě souhlasila se zavedením několika verzí testových baterií, aby se co nejvíce snížila možnost opisování mezi žáky.

4.3 Doporučení pro ČR

V této podkapitole jsem vybrala dle mého názoru zajímavá témata k další debatě při přípravě testování žáků v České republice. Inspiraci k těmto návrhům jsem našla v rakouských standardech testování.

4.3.1 Celoplošné vs. výběrové testování žáků

V Rakousku proběhne v letošním školním roce již třetí celoplošná ostrá zkouška. Naopak v České republice se na letošní rok naplánovalo pouze výběrové testování. Český

ministr školství, mládeže a tělovýchovy PhDr. Marcel Chládek, MBA s tímto krokem ČŠI souhlasí a hovoří o něm jako o dobrém kroku vpřed.

Myslím si, že výběrové testování je krokem vzad, jelikož se domnívám, že výběrové testování nemůže poskytnout stejně kvalitní zpětnou vazbu jako testování celoplošné. I přesto, že by byl výběr testovaných škol náhodný, existuje možnost, že se do výběru dostane vyšší procento úspěšnějších žáků či naopak. Poté by nastala situace, kdy by testování nemohlo být považováno za objektivní, a nebylo by tedy možné vyvozovat z výsledků testování žádné důsledky, ať už by se jednalo o důsledky pozitivní či negativní. Z tohoto důvodu bych po vzoru Rakouska zavedla pravidelné celoplošné testování.

4.3.2 Dohlížející učitel

Vzhledem k tomu, že v dostupných materiálech o českém testování, nebyla žádná specifikace toho, který učitel může být zadavatelem v testované třídě, zahrnula jsem do doporučení i tuto položku.

Podmínky, kdy se učitel smí stát zadavatelem testu, které jsou stanoveny v Rakousku, hodnotím jako opodstatněné a organizačně realizovatelné. Jak už bylo zmíněno, zadavatel testu nesmí mít aprobaci na testovaný předmět a zároveň nesmí vyučovat v testované třídě. Jsem toho názoru, že tento systém je dobře vymyšlený. Ačkoli může být fyzikář výborným angličtinářem, z pohledu dospívajících žáků to je nemožné, a tak se nebudou pokoušet od něj získat potřebné informace. Tímto bude zajištěn větší klid při průběhu testování.

4.3.3 Počet testovaných předmětů v jednom školním roce

Další otázkou je počet testovaných předmětů v jednom školním roce. Systém, který se plánuje zavést v České republice, spočívá v tom, že se jeden ročník bude testovat z více předmětů. Osobně bych doporučovala soustředit se pouze na jeden testovaný předmět v jednom školním roce.

Prvním důvodem pro tento názor je to, že se domnívám se, že by to bylo jednodušší z hlediska organizace a konečného vyhodnocování. Též by bylo reálné testové baterie úloh

značně rozšířit, tím by se samozřejmě zvýšila obtížnost testu, avšak všichni účastníci testování by měli k dispozici kvalitnější zpětnou vazbu. Zvýšená obtížnost by se kompenzovala právě tím, že by se testoval jen jeden předmět, čímž by se žáci zbytečně nepřetěžovali.

4.3.4 Verze testu

Jak už bylo zmíněno, pro druhou celoplošnou generální zkoušku v České republice byla pro test z německého jazyka vyvinuta pouze jedna varianta testu. Systém více variant testu, který je aplikován v Rakousku, bych převzala jen částečně. To znamená, že bych nepreferovala možnost naprosto odlišných variant, protože i když se vývojáři snaží vytvořit testy podobných obtížností, nikdy se jim to nemůže podařit na 100 %. Druhým problémem je, že žák může být ve variantě A úspěšný, zatímco ve variantě B nikoli, proto pak výsledky nemohou být objektivní.

Z tohoto důvodu bych navrhovala vytvořit sice dvě varianty testu, avšak pouze tím, že by ve druhé variantě bylo pozměněné pořadí úloh. Vzhledem k tomu, že vychází jedna úloha na jednu stranu testu a každý žák pracuje v jiném tempu, existuje pouze malá pravděpodobnost, že by žáci v jednu chvíli plnili stejnou úlohu.

4.3.5 Testované okruhy

V České republice testované okruhy poslech s porozuměním a čtení s porozuměním bych navíc doplnila o povinné testování dovedností psaní a mluvení. Myslím si, že se jedná o dvě dovednosti, jejichž rozvoj je v českém školství bohužel opomíjen, avšak ovládnutí jazyka bez nich není kompletní.

Proto bych následovala rakouský systém a do testování bych zahrнула testování psaní formou dvou odlišně dlouhých textů a psaní formou monologu na určité téma a dialogu s druhým žákem či zkoušejícím. Stejně tak jako v Rakousku bych psaní testovala celoplošně a mluvení z důvodu organizační náročnosti jen výběrově na určitém procentu základních škol.

4.3.6 Dotazníky

Dotazníky mohou být užitečnou součástí testových baterií úloh, jelikož mohou škole a jeho vedení poskytnout jistou formu zpětné vazby od svých žáků. Proto bych se v těchto dotaznících soustředila na položky, které se bezprostředně týkají školního prostředí a škola na ně má vliv. Druhou kladnou stránkou dotazníků by mohlo být to, že žáci nabudou pocitu, že i oni jsou důležitou součástí testování a mohou něco ovlivnit.

5. ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo najít inspiraci pro české standardy testování cizího jazyka na základě analýzy rakouských standardů testování anglického jazyka jako prvního cizího jazyka.

Teoretická část nejprve popisovala vybrané pojmy jako je standard, vzdělávací standardy, standardy testování a další, které jsou pro tuto problematiku zásadní. Dále pak následovala část věnovaná českým standardům testování. Byl popsán jejich vývoj od prvopočátků, přes pilotní verzi testování až po druhou celoplošnou generální zkoušku testování. Během tohoto procesu docházelo nejen k organizačním a technologickým změnám, ale i k úpravě testových baterií úloh. Jako poslední informace k českému testování byl zprostředkován plán výběrového testování žáků pro školní rok 2013/2014. Poté se teoretická část věnovala vybraným zemím Evropy, ve kterých už je celoplošné testování zavedeno do praxe. Ve všech těchto zemích bylo celoplošné testování žáků zhodnoceno jako vhodný prvek pro zpětnou vazbu pro všechny zúčastněné a jako motivační prostředek pro zkvalitnění výuky ze strany pedagogů a pro zlepšení přístupu k výuce ze strany žáků.

Empirická část se zabývala podrobnou analýzou rakouských standardů testování. Nejprve se soustředila na standardy, které jsou pro všechny testované předměty stejné, kupříkladu na způsob zadávání testu, možnosti odpovědí či zpětné vazby, které jsou předávány jednotlivým účastníkům testování. Dále pokračovala analýzou standardů testování, které se týkaly pouze prvního cizího jazyka, tedy jazyka anglického. Oblastí zájmu byly především testované dovednosti – mezi které patří poslech s porozuměním, čtení s porozuměním, psaní a mluvení – dále pak testové úlohy, průběh testování, vyhodnocení testů či výsledné zprávy o výkonech žáků.

Na empirickou část navazovala kapitola nazvaná diskuze, v níž se hovořilo o srovnání českých a rakouských standardů testování. Toto srovnání vzniklo za účelem návrhu, které prvky rakouských standardů testování by členové týmu podílející se na vývoji standardů testování v České republice mohli zahrnout do debaty, zda by se nedaly využít i v našich poměrech. Nejprve byly porovnány standardy testování pro cizí jazyk, poté testové baterie úloh. Pro porovnání testových baterií byly použity rakouské testy z anglického jazyka a české testy z německého jazyka. Z tohoto srovnání

vyplývalo, že v některých oblastech jsou oba systémy téměř totožné, naopak v některých jsou znatelné rozdíly. Nejmarkantnější rozlišnosti byly zjištěny v časové dotaci pro test z cizího jazyka a v souvislosti s tím i v počtu úloh v celém testu. Žáci v Rakousku měli na vyplnění testu 120 minut čistého času, zatímco žáci v České republice měli čas poloviční, tedy 60 minut. Druhým zásadním rozdílem byl jazyk zadání úloh. V rakouských testech byl použit jazyk testovaného předmětu, tedy jazyk anglický, avšak v českých testech byl použit jazyk mateřský, tedy jazyk český. Shodným prvkem byly kupříkladu úlohy ověřující dovednost poslech s porozuměním, tedy jejich zařazení na začátek testování.

Poslední část této diplomové práce zprostředkovala návrhy, které by mohly být nápomocny při dalším vývoji standardů testování v České republice. Jednalo se o doporučení, která vznikla na základě rakouských standardů testování a která byla zhodnocena jako krok kupředu při vývoji standardů testování v České republice.

6. RESUME

Diese Diplomarbeit hatte als Ziel, die Inspiration für die tschechische Standardüberprüfung. Dazu war die Analyse der österreichischen Standardüberprüfung benutzt.

Der theoretische Teil beschrieb die ausgewählten Termini, die für diese Problematik bedeutend sind. Dann schilderte er die Entwicklung der tschechischen Standardüberprüfung von Anfang an bis die heutige Form. Das letzte Kapitel dieses Teiles richtete die Aufmerksamkeit auf einige europäische Länder, in denen die ganzflächige Testierung eingeführt wurde.

Der empirische Teil beschäftigte sich mit der ausführlichen Analyse der österreichischen Standardüberprüfung. Zuerst konzentrierte sich er auf die Standards, die für alle Fächer gleich sind und dann nur auf die Standards, die die erste Fremdsprache betrifft, es handelte sich also um die englische Sprache. Dann folgte der Vergleich zwischen der tschechischen und österreichischen Standardüberprüfung, damit es möglich wäre, über einige Elemente zu sprechen und auszuwerten, ob sie auch in der tschechischen Standardüberprüfung einsetzbar wären. Dieser Vergleich zeigte, dass die Systeme in manchen Bereichen fast übereinstimmend sind, aber in manchen Bereichen können wir wesentliche Unterschiede finden. Der letzte Teil dieser Diplomarbeit vermittelte die Vorschläge, die dem Forschungsteam, das die Standardüberprüfung in der Tschechischen Republik entwickelt, helfen können.

7. BIBLIOGRAFIE

HEYD, GERTRAUDE, 1991: Deutsch lehren. Frankfurt am Main: Moritz Diesterweg Verlag.

HOLUB, JOSEF, LYER, STANISLAV, 1978: Stručný etymologický slovník jazyka českého. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

IVANOVÁ, JAROSLAVA, LENOCHOVÁ, ALENA, LÍNKOVÁ, JANA, ŠIMÁČKOVÁ, ŠÁRKA, 2002: Společný evropský referenční rámec pro jazyky. Olomouc: Univerzita Palackého.

KLIMUSOVÁ, HELENA, 2001: Standardy pro pedagogické a psychologické testování. Praha: Testcentrum.

MEJSTRÍK, VLADIMÍR a kol., 2005: Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost. Praha: Academia.

ŠIMONÍK, OLDŘICH, 2011: Ausbildungswesen auf Grundschule. Brno: MSD, spol. s r.o.

Internetové zdroje:

Akontabilita: online [cit. 23. 4. 2014] Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/pedagogicka-akontabilita>

Bildungsstandards in Österreich (2012): online [cit. 3. 2. 2014] Dostupné z: https://www.bifie.at/system/files/dl/BIST_R%C3%BCckmeldung_Brosch%C3%BCre_web_u%2Bk_100812.pdf

Bildungsstandard und Standardüberprüfung: online [cit. 26. 2. 2014] Dostupné z: <https://bist-rm.bifie.at/page/e8/schueler-informationen>

Celoplošné testování ve školním roce 2013/2014 (2013): online [cit. 24. 2. 2014] Dostupné z:

<http://www.niqes.cz/Niqes/media/Testovani/Zpr%C3%A1vy,%20reakce,%20ohlasy%202013/Informace-k-testovani-zaku-v-roce-2013-2014.pdf>

Druhá celoplošná generální zkouška (2013): online [cit. 29. 1. 2014] Dostupné z:

<http://www.csicr.cz/getattachment/e3921ec3-de77-4af4-8485-8c9d62103945>

Evaluační plán Finska: online [cit. 15. 1. 2014] Dostupné z:

http://www.oph.fi/download/148964_Education_evaluation_plan_for_2012_2015.pdf

Fragebögen für Schüler/innen und Schulleiter/innen: online [cit. 18. 2. 2014] Dostupné z:

https://www.bifie.at/system/files/dl/Themenfelder_E8_20130412.pdf

Hodnocení znalostí žáků 1: online [cit. 23. 1. 2014] Dostupné z:

[Presentation Claus-Panoramaaspects methodologiques-cj](#)

Hodnocení znalostí žáků 2: online [cit. 28. 1. 2014] Dostupné z:

[Evaluer-les-acquis-des-eleves-et-piloter-par-les-resultats-Prague-2011-traduction-CZ](#)

Konference: online [cit. 9. 2. 2013] Dostupné z:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/odborna-konference-msmt-standardy-vzdelavani-hodnoceni>

Longitudinální výzkum: online [cit. 27. 1. 2014] Dostupné z:

<http://psychology.about.com/od/lindex/g/longitudinal.htm>

Pilotní ověření (2011): online [cit. 12. 2. 2013] Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/bb33f657-9b3a-46b3-8a6c-bec6d4274e71>

Plošné testování ve Francii: online [cit. 10. 1. 2014] Dostupné z:

<http://www.niqes.cz/Aktuality/Pozitivni-zkusenosti-s-plosnym-testovanim-ve-Franc>

Pokyny pro učitele (2013): online [cit. 2. 3. 2014] Dostupné z:

<http://www.niqes.cz/Niqes/media/Testovani/Organiza%C4%8Dn%C3%AD%20informace%202013/Pokyny-pro-zadavajiciho-ucitele.pdf>

První celoplošná generální zkouška (2012): online [cit. 13. 2. 2013] Dostupné z:

<http://www.csicr.cz/getattachment/79e210f8-7e52-4d62-b56e-730f1266f8d9>

Raschův model: online [cit. 14. 4. 2014] Dostupné z: <http://www.rasch-analysis.com/rasch-analysis.htm>

Raschův model 2: online [cit. 17. 4. 2014] Dostupné z: http://www.psychometrie-online.de/Testtheorie/Probabilistische_Testtheorie/probabilistische_testtheorie.htm

Rukověť autora testových úloh: online [cit. 20. 2. 2014] Dostupné z:

http://www.ceremat.cz/download.php?id_document=1404034187

Rückmeldung an die Lehrer/innen: online [cit. 5. 2. 2014] Dostupné z:

[999992_4A.pdf](#)

Standard: online [cit. 26. 2. 2014] Dostupné z:

<http://www.cizislovaslovník.cz/standard>

Standard 2: online [cit. 25. 2. 2014] Dostupné z: <http://dictionary.reference.com/browse/standard>

Standard 3: online [cit. 25. 2. 2014] Dostupné z: http://www.ihk-koblenz.de/innovation/innovation_technologie/Normung_und_Normen/Definition_Normen_-_Standards/

Standardy: online [cit. 7. 2. 2013] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/standardy-pro-zakladni-vzdelavani-1>

Standardy 2: online [cit. 7. 2. 2013] Dostupné z: <http://www.ceskaskola.cz/2011/07/msmt-co-znamenaji-standardy-pro.html>

Standardy 3: online [cit. 9. 2. 2013] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/standardy-pro-zakladni-vzdelavani>

Standardy podle MŠMT: online [cit. 26. 2. 2014] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/ministerstvo-skolstvi-upravilo-a-doplnilo-vzdelavaci>

Standardizovaný test 1: online [cit. 8. 2. 2013] Dostupné z: <http://www.infogram.cz/article.do?articleId=2149>

Standardizovaný test 2: online [cit. 18. 1. 2014] Dostupné z: http://www.slovník-cizich-slov.cz/standardizovany_test.html

Standardüberprüfung Englisch: online [cit. 4. 2. 2014] Dostupné z:

<https://www.bifie.at/node/1822>

Testování v Německu: online [cit. 17. 4. 2014] Dostupné z: <http://www.kmk.org/bildung-schule/qualitaetssicherung-in-schulen/bildungsmonitoring/laendervergleiche/laendervergleich-2009.html>

Testování v Německu 2: online [cit. 17. 4. 2014] Dostupné z: http://www.iqb.huberlin.de/laendervergleich/LV08_09

Vliv testování: online [cit. 11. 2. 2013] Dostupné z:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vliv-testovani-na-uspesnost-zaku>

Výběrové testování ve školním roce 2013/2014: online [cit. 29. 3. 2014] Dostupné z: <http://www.niqes.cz/Aktuality/Ceska-skolni-inspekce-provede-vyberove-setreni-vys>

8. SEZNAM ZKRATEK

BIFIE = Bildungsforschung, Innovation und Entwicklung des österreichischen Schulwesens

ČŠI = Česká školní inspekce

IQB = Institut zur Qualitätsentwicklung im Bildungswesen

MŠMT = Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

NILE = Norwich Institute for Language Education

NIQES = Národní systém inspekčního hodnocení vzdělávací soustavy v České republice

SERR = Společný evropský referenční rámec

9. PŘÍLOHY

9.1 Rakousko – čtení s porozuměním

Online: [cit. 20. 4. 2014] Dostupné z:
https://www.bifie.at/system/files/dl/bist_freigegebene-Items-E8R_29112012.pdf

9.2 Rakousko – psaní – krátký text

Online: [cit. 20. 4. 2014] Dostupné z:
https://www.bifie.at/system/files/dl/E8W_Sample_ShortTask_E8W025.pdf

9.3 Rakousko – psaní – dlouhý text

Online: [cit. 20. 4. 2014] Dostupné z:
https://www.bifie.at/system/files/dl/E8W_Sample_LongTask_E8W023.pdf

9.4 Česká republika – poslech s porozuměním a čtení s porozuměním⁵

Online: [cit. 20. 4. 2014] Dostupné z:
<http://www.niqes.cz/Niqes/media/Testovani/Vzorov%C3%A9%20testy%202013/N%C4%9Bm%C4%8Dina/NJ-9.rocnik-verze-1-zakladni.pdf>

⁵ Všechny tyto přílohy byly přizpůsobeny tisku, a proto se mohou mírně lišit od originálu.

9.1 Rakousko – čtení s porozuměním

Freigegebene Items**Englisch 8, Reading****Multiple-choice item example**

Read this text.

From: tommould@hotmail.co.uk

To: miaburns@yahoo.co.uk

Hi Mia

Had a great time at your party but I've left my mobile phone and its black case behind. Can you please put it in the post and I'll get the cash to you next weekend?

Tom

Why did Tom send Mia this email?

Put a cross next to the right answer.

- To tell her he left her phone at the party last night.
- To say that he forgot to give her his phone.
- To ask her to post his phone to him.

E8RS1_239

Lösung: *To ask her to post his phone to him.*

True/false item example

Look at these statements. Then read the text and decide if each statement is true or false.

Put a cross to show if each statement is true or false. ☒

	True	False
The story is about an unusual journey.	☐	☐
Douglas comes from New Zealand.	☐	☐
Douglas is now in Australia.	☐	☐

Hello Again Douglas

A cat that got trapped in a shipping container for 18 days with no food or water has turned up completely fine – more than 2,000 miles from home! Douglas the black cat lives at a port in New Zealand; but when workers there didn't see him around, they started to worry. That's until he popped up in Australia, having spent more than two weeks at sea. Port staff aren't sure how Douglas survived for so long without food or water: they think he might have drunk the condensation inside the container.

The well-travelled cat has been checked by a vet and is now safely back home.

E8RS2_167

Lösungen: *The story is about an unusual journey.* = True

Douglas comes from New Zealand. = True

Douglas is now in Australia. = False

Matching item example

Match the comments A–F with the questions 1–5. Use each letter only once. One letter is left.

Which teenager

1	looks after other people's animals?	1	
2	continued after getting hurt?	2	
3	is part of a successful sports team?	3	
4	helps to care for sick animals?	4	
5	enjoys surfing?	5	

Comments

	Peter, 16: I'm an outdoors person and I love water, sun and speed. So for me there's nothing better than standing on my board and feeling the wind as I fly along the water!
A	
	Sylvia, 13: My parents won't buy me a pet, so I've started taking my neighbours' dogs for a walk once a day. It's good fun, and sometimes I even get paid for it.
B	
	Marian, 15: I've got seriously injured several times, but I've never thought of giving it up. The best thing about it is racing downhill at high speed. Apart from winning, of course!
C	
	Jamie, 15: I've always had pets, and I hated it when they were ill and I couldn't help them. Now I'm at the vet's surgery once a week to assist her, and I learn a lot there.
D	
	Mark, 16: I used to love my board, but I've got problems with my knees so I had to give it up. Now I'm looking for something else to do. But it's got to be really exciting.
E	
	Nina, 14: When we moved here I didn't know anyone, which was tough. But then I took up volleyball at my school. We're eight girls altogether, and last year
F	

E8RS3_189

Lösung: 1B, 2C, 3F, 4D, 5A

Gap-fill item example

Read the text and fill in the gaps. Use one word for each gap.

Free fruit with every child's meal at fast food restaurants?

Fast food with a free toy is just what most children want. But an American fast-food _____(1) now wants to add fruit or vegetables to every child's meal. Portions of french fries will also be reduced to make _____(2) feel less worried about giving their children fast food. The company says that children's meals will contain fewer calories, and _____(3) fat and salt than before. However fast food is still one of the unhealthiest choices for ___(4). A child's meal contains more than half of the calories a typical five-year-old should have every _____(5).

E8RS4_090

Beispiellösungen: (1) *company*, (2) *parents*, (3) *less*, (4) *children*, (5) *day*

9.2 Rakousko – psaní – krátký text

PART 1 – Short Task

Read the instructions carefully and then write your text on the next page.

Time: 10 minutes

Text: 40–70 words

In your text, try **not** to use language from the task below.

You had a quarrel with your best friend.

Write a **diary entry**, describing

- what happened.
- why it happened.
- how you feel about it.
- what you are planning to do now.

E8W025

9.3 Rakousko – psaní – dlouhý text

PART 2 – Long Task

Read the instructions carefully and then write your text on the next page.

Time: 20 minutes

Text: 120–180 words

Use paragraphs.

In your text, try **not** to use language from the task below.

You have come back from a holiday in England. During this holiday you met Alex, who has become a very good friend of yours.

Write a **letter** to him/her. In your letter,

describe

- what you liked about your holiday.
- what you thought when you first met him/her.

say

- why you like being his/her friend.
- why friends are important to you.
- what your other friends are like.

invite him/her

- to visit you.

tell him/her

- what you could do together.

Words:

E8W023

9.4 Česká republika – poslech s porozuměním a čtení s porozuměním

Test žáka

Zdroj testu: Celoplošná zkouška 2

Školní rok 2012/2013

NĚMECKÝ JAZYK

Jméno: _____ Třída: _____

Škola: _____

NIQES

Národní systém
inspekčního hodnocení
vzdělávací soustavy

Termín provedení testu: _____

Datum vytvoření: 15. 10. 2013

Obtížnost 1

Úloha 1

Ukázka 1

Hallo Maik, hier ist Sven. Mensch, wir müssen doch am Freitag unser Referat in Physik halten und wir haben noch nichts vorbereitet. Blöd, dass du jetzt nicht da bist, dann müssen wir uns unbedingt morgen treffen. Passt es dir morgen Nachmittag? Am besten gleich nach der Schule um 15.00 Uhr. Ruf mich nochmal an, ob wir uns bei dir oder lieber bei mir zu Hause treffen. Also, bis dann, tschüss.

Ukázka 2

Hallo Andreas, ich bin's Claudia. Wir wollten doch am Samstag schwimmen gehen. Jetzt wollen meine Eltern aber am Wochenende nach Dresden fahren und ich soll unbedingt mit. Ich habe gar keine Lust, aber sie sagen, ich darf nicht allein zu Hause bleiben. Wir sind aber am Sonntagmittag bestimmt schon wieder zurück und können am Nachmittag schwimmen gehen. Hast du Zeit? Ruf mich doch bitte zurück oder noch besser: Schick mir eine SMS.

Ukázka 3

Hallo Tobias, hier ist Daniela. Wir können uns morgen nicht um 3 am Bahnhof treffen, weil ich bis 4 Unterricht in der Musikschule habe. Tut mir leid. Aber wenn du Zeit hast, können wir uns kurz nach 4 vor der Musikschule treffen. Hoffentlich macht die Lehrerin auch pünktlich Schluss. Gibst du mir noch Bescheid? Die Musikschule ist gleich neben dem Rathaus, also etwa 10 Minuten von dir. Ich glaube, du warst auch schon mal dort. Also, hoffentlich klappt es.

Ukázka 4

Grüß dich Lisa, ich weiß jetzt, wo Maria die tolle Jacke gekauft hat, die dir so gut gefällt. Die gibt es ganz billig bei „top-mode“ in der Brunnenstraße am Marktplatz. Die haben auch schöne Hosen und T-Shirts und alles ist zurzeit reduziert. Wollen wir morgen zusammen hingehen? So um 16.00 Uhr? Melde dich! Katja

V této úloze uslyšíš čtyři krátké zprávy ze záznamníku. Pro každou zprávu je tvým úkolem rozhodnout, zda informace je v textu uvedena (Ja = ano), nebo není v textu uvedena (Nein = ne). Každou zprávu uslyšíš dvakrát.

Zpráva 1:

Sven möchte Maik morgen Nachmittag treffen. (1)___

- (1) Ja
 Nein

Zpráva 2:

Claudia muss am Wochenende nach Dresden fahren. (2)___

- (2) Ja
 Nein

Zpráva 3:

Daniela möchte Tobias vor der Musikschule treffen. (3)___

- (3) Ja
 Nein

Zpráva 4:

Katja möchte heute mit Lisa einkaufen gehen. (4)___

- (4) Ja
 Nein

Úloha 2

Úryvek 1

Hallo liebe Hörerinnen und Hörer, nach sieben Jahren gibt es ab heute das neue Studio-Album von Seeed. Was man beim Hören sofort merkt: Auf diesem Album sind mehr englische als deutsche Titel zu hören. Von zwölf Titeln singen sie ganze zehn auf Englisch. Das neue Album von Seeed – ab heute in jedem CD-Laden.

Úryvek 2

Liebe Hörer, liebe Schüler, die Bibliothek der Fritz-Wagner-Schule organisiert dieses Jahr einen großen Bücherbazar. Auf dem Bazar finden Sie Romane, Comics, Zeitschriften und sogar Schulbücher. Alle Bücher sind neu oder fast neu und die Preise sind super! Der Bazar findet am Freitag in der großen Pause um 10.00 Uhr vor der Bibliothek statt. Schauen Sie doch einmal vorbei!

Úryvek 3

Hallo Leute! Mögt Ihr Computerspiele? Habt ihr wenig Geld? Dann versucht es doch mal mit älteren Spielversionen. Die Grafik ist zwar nicht so toll wie in den neuen Spielen, die alten Games haben jedoch den Vorteil, dass einige von ihnen einfach gratis sind. Die Neuheiten kosten immer viel Geld, aber die alten Versionen kann man manchmal kostenlos im Internet herunterladen.

Úryvek 4

Der neue Freitagabend bei Radio GONG lässt dein Zimmer wackeln und zwar mit den neuesten House- und Elektrohits. Doch wir schicken dich nicht nur mit toller Musik in dein Party-Wochenende. Du suchst dir deine Partykleidung aus und DJ Tony von Radio GONG bringt dich

schon mal in die richtige Partylaune. Clubneuigkeiten gibt es jeden Freitag ab 20:00 Uhr auf Radio GONG.

Úryvek 5

Und am Ende noch der Wetterbericht für den morgigen Samstag: Im Norden wird es tagsüber stark regnen, der Regen hält auch am Nachmittag und Abend noch an. Temperaturen um 12 Grad. Es weht ein schwacher bis mäßiger, an den Küsten auch frischer Wind aus nördlichen Richtungen.

V této úloze uslyšíš postupně pět rozhlasových zpráv. Pro každou zprávu rozhodni, zda dané tvrzení platí (Richtig = platí), nebo neplatí (Falsch = neplatí). Každou zprávu uslyšíš jen jednou.

Zpráva 1:

Auf dem neuen Album singt die Band mehr Englisch als Deutsch. (1)____

- (1) Falsch
Richtig

Zpráva 2:

In der Fritz-Wagner-Schule kann man am Freitag Bücher kaufen. (2)____

- (2) Falsch
Richtig

Zpráva 3:

Ältere Computerspiele gibt es im Internet manchmal gratis. (3)____

- (3) Richtig
Falsch

Zpráva 4:

Radio GONG spielt freitags abends Partymusik. (4)_

- (4) Falsch
Richtig

Zpráva 5:

In Norddeutschland scheint am Samstag die Sonne. (5)_____

- (5) Richtig
 Falsch

Úloha 3

Moderator: Hallo liebe Hörerinnen und Hörer bei Radio STERN, unser heutiges Thema ist das Taschengeld und wir wollen einige Jugendliche fragen, wofür sie ihr Taschengeld ausgeben. Wir haben heute vier junge Leute bei uns; der erste ist Levin. Levin, was machst du mit deinem Taschengeld?

Levin: Ich bekomme kein festes Taschengeld. Wenn ich etwas brauche, dann frage ich meine Mutter und sie gibt mir dann das Geld. Wenn ich etwas kaufe, dann meistens für mein Hobby, das Skateboarden.

Moderator: Aha, Levin bekommt also gar kein festes Taschengeld. Maria, ist das bei dir genauso?

Maria: Nein, ich bekomme von meinen Eltern jeden Monat 250,- €. Davon gebe ich bestimmt mehr als die Hälfte für Kleidung aus. Den Rest brauche ich, wenn ich mit meinen Freunden ausgehe.

Moderator: O.k., danke Maria. Maria gibt ihr Geld vor allem für Kleidung aus. Bei uns ist noch Oliver. Oliver, wie ist das bei dir? Bekommst du ein festes Taschengeld und wofür gibst du es aus?

Oliver: Ja, ich bekomme von meinem Vater monatlich 100,- €. Aber ich jobbe neben der Schule und verdiene mir so noch 350,- € extra dazu. Das Geld gebe ich für mein Handy und für Snacks und Getränke aus. Den Rest auch fürs Ausgehen mit Freunden.

Moderator: Ja, Handys sind teuer. Und Lena, wofür gibst du dein Taschengeld aus?

Lena: Ich bekomme monatlich 21,- € Taschengeld und dazu noch ein bisschen was von meiner Oma. Das meiste gebe ich für meinen Hund aus, den Rest für Schmuck.

Moderator: Danke schön. Wir sehen, Jugendliche geben ihr Geld sehr unterschiedlich aus. Jetzt fragen wir euch: wofür gebt ihr euer Geld aus? Ruft uns an unter 57 43 98.

V této úloze uslyšíš rozhlasový rozhovor moderátora se čtyřmi hosty. Poslouchej rozhovor pozorně a ke každému tvrzení přiřaď, kdo je říká. Jedno z tvrzení neříká nikdo – přiřaď k němu možnost Niemand. Nejprve si tvrzení přečti, pak uslyšíš rozhovor dvakrát za sebou, po opakování rozhovoru budeš mít minutu času na zadání odpovědi.

Levin Oliver Niemand Lena Moderator Maria

Ich bekomme nicht jeden Monat Geld, nur wenn ich etwas brauche.

Vybrané odpovědi:

Mein Geld verdiene ich vor allem selbst mit meinem Schülerjob.

Vybrané odpovědi:

Mein ganzes Taschengeld gebe ich für Disco und Kino aus.

Vybrané odpovědi:

Zu meinem Taschengeld bekomme ich von meiner Großmutter noch etwas.

Vybrané odpovědi:

Wir wollen wissen, wofür Jugendliche ihr Taschengeld ausgeben.

Vybrané odpovědi:

Das meiste Geld gebe ich für schicke Kleidung aus.

Vybrané odpovědi:

Úloha 4

Přečti si text a vyber správné dokončení tvrzení pod textem.

Liest du 4-TEENS?

Das Schweizer Jugendmagazin 4-TEENS informiert über alles, was Jugendliche zwischen 11 und 18 Jahren interessiert. Es ist damit das einzige Schweizer Jugendmagazin für diese Altersgruppe: Das 4-Teens bringt immer aktuelle Reportagen, Trends, Musik, Kino, Multimedia, Sport und Aktivitäten, Porträts, Lebensberatung, Umwelt, Tierschutz, Berufe, Comics und Bücher, Humor, Rätsel und Starposter, Internet, Reisen und noch viel mehr auf dieser Welt.

Ein Halbjahresabo (6 Ausgaben): CHF 44,00

Ein Jahresabo (12 Ausgaben): CHF 78.00

www.4-teens.ch

4-TEENS ist in der Schweiz

- ein Magazin für Mädchen und junge Frauen.
- das einzige Magazin für Jugendliche ab 11 Jahren.
- ein bekanntes Magazin für kleine Kinder.

Úloha 5

Přečti si text a vyber správné dokončení tvrzení pod textem.

Deutsch lernen in Regensburg, Deutschland.

Herzlich willkommen bei HORIZONTE in Regensburg!

Wollen Sie Deutsch lernen? Suchen Sie einen Deutschkurs in Deutschland?

Dann besuchen Sie uns in Regensburg, im Herzen Bayerns und in einer der schönsten Städte Deutschlands.

Wir haben sicher den richtigen Deutschkurs für Sie! Sie können jede zweite Woche auf jedem Niveau anfangen. Kursdauer nach Ihrem Wunsch.

Viele Studenten kommen schon mehrere Jahre zu uns.

Deutschkurse bei HORIZONTE

- beginnen alle vierzehn Tage.
- beginnen nach Wunsch der Lerner.
- beginnen immer montags.

Úloha 6

Přečti si text a vyber správné dokončení tvrzení pod textem.

Kindergeburtstag

Möchtest du für deine kleine Schwester oder deinen kleinen Bruder einen schönen Geburtstag vorbereiten? Dann haben wir eine tolle Idee für dich. Komm mit dem Geburtstagskind zu uns. Auf dem Bauernhof in Erdmannhausen können die Geburtstagskinder auf unseren Ponys reiten, viele andere Tiere sehen und sich mit ihnen fotografieren lassen.

Bei jedem Wetter möglich! Kuchen und Kakao inklusive!

Für Kinder von 5 bis 11 Jahren – jedes Wochenende von 14.30 bis 18.00 Uhr

Geburtstag auf dem Bauernhof können Kinder feiern,

- die Kuchen und Kakao mitbringen.
- die Angst vor Tieren haben.
- die sich für Tiere interessieren.

Úloha 7

Přečti si text a vyber správné dokončení tvrzení pod textem.

Einladung zu den diesjährigen deutschsprachigen Filmtagen

Interessierst du dich für deutschsprachige Filme? Dann darfst du bei dieser Veranstaltung nicht fehlen! Das Festival findet vom 17. bis 25. Oktober im *Kino Fabrika* in Pilsen statt. Die offizielle Eröffnung ist am 17.10. um 17.00 Uhr im *Schwarzen Salon* mit einer Filmvorführung und einer Diskussion danach.

Auf die Besucher warten auch ein Buffet mit Spezialitäten aus der deutschen, österreichischen und schweizerischen Küche, eine Filmplakatausstellung und natürlich die neuesten Filme und viel Spaß.

Auf dem Filmfestival

- gibt es auch deutsches und österreichisches Essen.
- kannst du mit bekannten Schauspielern diskutieren.
- kannst du viele Filme aus ganz Europa sehen.

Úloha 8

Přečti si text a vyber správné dokončení tvrzení pod textem.

Jugendinformationszentrum – Gruppenbesuche

Wir organisieren gerne für alle Gruppen und Schulklassen eine Führung durch unseren neuen Informationsladen. Wir informieren Sie auch kurz über die Arbeit des Jugendinformationszentrums. Weil es am Nachmittag bei uns sehr voll ist, können wir Führungen für Gruppen und Schulklassen nur vormittags machen. Rufen Sie uns ab 13:30 Uhr an und wir können für Sie einen individuellen Vormittagstermin reservieren.

Öffnungszeiten:

Mo – Do: 13:30 Uhr – 18:00 Uhr

Fr: 13:30 Uhr – 16:30 Uhr

Tel.: ab. 13:30 Uhr: 42823-4801

WWW: www.hamburg.de/infoladen/

Für Gruppen macht das Jugendinformationszentrum

- Führungen nur ab 13.30 Uhr.
- Führungen den ganzen Tag.
- Führungen nur am Vormittag.

Úloha 9

Přečti si text a vyber správnou odpověď na otázku.

MädchentanzFestival

Schon zum zweiten Mal findet der Wiener Mädchentanzwettbewerb statt.

Am Samstag, den 10. November erwartet die Besucherinnen und Teilnehmerinnen zwischen 14 Uhr und 21 Uhr ein interessantes Rahmenprogramm. Kostenlose Anmeldungen zu diesem Wettbewerb sind in den Jugendzentren ab 14 Uhr möglich. Das Motto der Veranstaltung lautet „Girls only!“, und das nicht nur für die Teilnehmerinnen, sondern auch für das Publikum!

Der Tanzwettbewerb findet in zwei Altersgruppen statt:

- von 15 bis 17 Uhr haben 8- bis 13-Jährige ihre große Chance
- ab 17 Uhr sind dann die 14- bis 19-jährigen Mädchen dran.

Mitmachen kann jedes Mädchen ab 8 Jahren und das gratis! Und auch für das Publikum ist der Eintritt frei. Auf die besten Tänzerinnen warten coole Preise und ein Styling-Termin bei Freddy vom Studio HAIRDREAMS.

Was erwartet die Besucherinnen?

Neben dem Tanzwettbewerb, der von *CU television*, der Fernsehsendung der Wiener Jugendzentren, gefilmt wird, findet ihr auch eine Foto-Ecke und eine „Styling-Ecke“.

Und wer Hunger oder Durst hat, kann sich am großen Buffet kleine Snacks für 2 € oder 5 € kaufen.

DJ Line und Showacts beenden mit ihrer Musik den Tag in der Disco.

Worauf können sich die Besucherinnen freuen?

- Auf einen Tanz mit DJ Freddy und Showacts.
- Auf ein reiches Programm mit Tanz und vielem mehr.
- Auf einen interessanten Tanzwettbewerb in fünf Kategorien.

Úloha 10

Přečti si text a vyber správnou odpověď na otázku.

MädchentanzFestival

Schon zum zweiten Mal findet der Wiener Mädchentanzwettbewerb statt.

Am Samstag, den 10. November erwartet die Besucherinnen und Teilnehmerinnen zwischen 14 Uhr und 21 Uhr ein interessantes Rahmenprogramm. Kostenlose Anmeldungen zu diesem Wettbewerb sind in den Jugendzentren ab 14 Uhr möglich. Das Motto der Veranstaltung lautet „Girls only!“, und das nicht nur für die Teilnehmerinnen, sondern auch für das Publikum!

Der Tanzwettbewerb findet in zwei Altersgruppen statt:

- von 15 bis 17 Uhr haben 8- bis 13-Jährige ihre große Chance
- ab 17 Uhr sind dann die 14- bis 19-jährigen Mädchen dran.

Mitmachen kann jedes Mädchen ab 8 Jahren und das gratis! Und auch für das Publikum ist der Eintritt frei. Auf die besten Tänzerinnen warten coole Preise und ein Styling-Termin bei Freddy vom Studio HAIRDREAMS.

Was erwartet die Besucherinnen?

Neben dem Tanzwettbewerb, der von *CU television*, der Fernsehsendung der Wiener Jugendzentren, gefilmt wird, findet ihr auch eine Foto-Ecke und eine „Styling-Ecke“.

Und wer Hunger oder Durst hat, kann sich am großen Buffet kleine Snacks für 2 € oder 5 € kaufen.

DJ Line und Showacts beenden mit ihrer Musik den Tag in der Disco.

Was kann man auf dem Festival kaufen?

- Einen Film vom MädchentanzFestival.
- Kleinigkeiten zum Essen und Trinken.
- Souvenirs aus dem Jugendzentrum.

Úloha 11

Přečti si text a vyber správnou odpověď na otázku.

MädchentanzFestival

Schon zum zweiten Mal findet der Wiener Mädchentanzwettbewerb statt.

Am Samstag, den 10. November erwartet die Besucherinnen und Teilnehmerinnen zwischen 14 Uhr und 21 Uhr ein interessantes Rahmenprogramm. Kostenlose Anmeldungen zu diesem Wettbewerb sind in den Jugendzentren ab 14 Uhr möglich. Das Motto der Veranstaltung lautet „Girls only!“, und das nicht nur für die Teilnehmerinnen, sondern auch für das Publikum!

Der Tanzwettbewerb findet in zwei Altersgruppen statt:

- von 15 bis 17 Uhr haben 8- bis 13-Jährige ihre große Chance
- ab 17 Uhr sind dann die 14- bis 19-jährigen Mädchen dran.

Mitmachen kann jedes Mädchen ab 8 Jahren und das gratis! Und auch für das Publikum ist der Eintritt frei. Auf die besten Tänzerinnen warten coole Preise und ein Styling-Termin bei Freddy vom Studio HAIRDREAMS.

Was erwartet die Besucherinnen?

Neben dem Tanzwettbewerb, der von *CU television*, der Fernsehsendung der Wiener Jugendzentren, gefilmt wird, findet ihr auch eine Foto-Ecke und eine „Styling-Ecke“.

Und wer Hunger oder Durst hat, kann sich am großen Buffet kleine Snacks für 2 € oder 5 € kaufen.

DJ Line und Showacts beenden mit ihrer Musik den Tag in der Disco.

Wie hoch ist der Eintritt?

- Tänzerinnen zahlen 2 € weniger als das Publikum.
- Das Publikum bezahlt 5 €.
- Tänzerinnen und Publikum bezahlen nichts.

Úloha 12

Přečti si text a vyber správnou odpověď na otázku.

MädchentanzFestival

Schon zum zweiten Mal findet der Wiener Mädchentanzwettbewerb statt.

Am Samstag, den 10. November erwartet die Besucherinnen und Teilnehmerinnen zwischen 14 Uhr und 21 Uhr ein interessantes Rahmenprogramm. Kostenlose Anmeldungen zu diesem Wettbewerb sind in den Jugendzentren ab 14 Uhr möglich. Das Motto der Veranstaltung lautet „Girls only!“, und das nicht nur für die Teilnehmerinnen, sondern auch für das Publikum!

Der Tanzwettbewerb findet in zwei Altersgruppen statt:

- von 15 bis 17 Uhr haben 8- bis 13-Jährige ihre große Chance
- ab 17 Uhr sind dann die 14- bis 19-jährigen Mädchen dran.

Mitmachen kann jedes Mädchen ab 8 Jahren und das gratis! Und auch für das Publikum ist der Eintritt frei. Auf die besten Tänzerinnen warten coole Preise und ein Styling-Termin bei Freddy vom Studio HAIRDREAMS.

Was erwartet die Besucherinnen?

Neben dem Tanzwettbewerb, der von *CU television*, der Fernsehsendung der Wiener Jugendzentren, gefilmt wird, findet ihr auch eine Foto-Ecke und eine „Styling-Ecke“.

Und wer Hunger oder Durst hat, kann sich am großen Buffet kleine Snacks für 2 € oder 5 € kaufen.

DJ Line und Showacts beenden mit ihrer Musik den Tag in der Disco.

Wann tanzen die fünfzehnjährigen Mädchen?

- Von 15:00 Uhr bis 17:00 Uhr.
- Von 14:00 Uhr bis 21:00 Uhr.
- Am Nachmittag ab 17:00 Uhr.

Úloha 13

Přečti si text a vyber správnou odpověď na otázku.

MädchentanzFestival

Schon zum zweiten Mal findet der Wiener Mädchentanzwettbewerb statt.

Am Samstag, den 10. November erwartet die Besucherinnen und Teilnehmerinnen zwischen 14 Uhr und 21 Uhr ein interessantes Rahmenprogramm. Kostenlose Anmeldungen zu diesem Wettbewerb sind in den Jugendzentren ab 14 Uhr möglich. Das Motto der Veranstaltung lautet „Girls only!“, und das nicht nur für die Teilnehmerinnen, sondern auch für das Publikum!

Der Tanzwettbewerb findet in zwei Altersgruppen statt:

- von 15 bis 17 Uhr haben 8- bis 13-Jährige ihre große Chance
- ab 17 Uhr sind dann die 14- bis 19-jährigen Mädchen dran.

Mitmachen kann jedes Mädchen ab 8 Jahren und das gratis! Und auch für das Publikum ist der Eintritt frei. Auf die besten Tänzerinnen warten coole Preise und ein Styling-Termin bei Freddy vom Studio HAIRDREAMS.

Was erwartet die Besucherinnen?

Neben dem Tanzwettbewerb, der von *CU television*, der Fernsehsendung der Wiener Jugendzentren, gefilmt wird, findet ihr auch eine Foto-Ecke und eine „Styling-Ecke“.

Und wer Hunger oder Durst hat, kann sich am großen Buffet kleine Snacks für 2 € oder 5 € kaufen.

DJ Line und Showacts beenden mit ihrer Musik den Tag in der Disco.

Für wen ist der Tanzwettbewerb?

- Für alle jungen Besucher, die Interesse haben.
- Für Mädchen zwischen 8 und 19 Jahren.
- Nur für Mädchen aus dem Jugendzentrum.

Úloha 14

Doplň do každé mezery jedno slovo z nabídky. Jedno slovo je uvedeno navíc.

aus am in für mit ins nach

Ein Schuljahr in Berlin

Petra, 16, (1) Pilsen hat nicht lange nachgedacht: Für sie war klar, dass sie für ihr Schuljahr (2) Gymnasium in Berlin in ein Internat zieht. „Das ist das Beste, was man tun kann, wenn man fremd (3) der Stadt ist“, sagt sie. Ein großes Plus ist, dass sie nur 120 Euro pro Monat (4) ihr Zimmer bezahlen muss. Es gefällt ihr auch, dass hier so viele junge Leute aus vielen Ländern wohnen. Das Internat ist im Stadtteil Steglitz im Westen Berlins. In das Stadtzentrum braucht sie (5) der U-Bahn ungefähr eine halbe Stunde. Die 16-jährige fährt aber nur selten (6) Zentrum: Im Internat ist genug los, so dass ihr nicht langweilig wird. „Man kommt so schnell mit den anderen Leuten in Kontakt! Hier ist man nie alleine“, sagt sie.

- (1) Vybrané odpovědi:
- (2) Vybrané odpovědi:
- (3) Vybrané odpovědi:
- (4) Vybrané odpovědi:
- (5) Vybrané odpovědi:
- (6) Vybrané odpovědi:

Úloha 15

Doplň do každé mezery jedno slovo z nabídky. Jedno slovo je uvedeno navíc.

klingselt krank schnell helfen arbeitet gesund groß

Beruf: Tierarzt

Albert Hellmeiers Telefon (1) oft mitten in der Nacht. Und dann geht es meist um Leben oder Tod. Vielleicht hat ein Pferd starke Bauchschmerzen oder ein Hund ist ganz (2) . Der Tierarzt ist in solchen Fällen (3) da. Albert Hellmeier kommt aus einer Tierarztfamilie. Schon sein Ur-ur-ur-Opa hat versucht, Tieren zu (4) . Und sein Vater - auch ein Tierarzt - hatte den Sohn vor dem stressigen Beruf gewarnt. Ohne Erfolg! Nach dem Abitur studierte Albert Hellmeier Tiermedizin. Jetzt (5) er schon seit 17 Jahren als Tierarzt, und weiß, dass es nicht nur seine Aufgabe ist, kranken Tieren zu helfen. Er muss auch dabei helfen, dass Tiere (6) leben und erst gar nicht krank werden.

- (1) Vybrané odpovědi:
- (2) Vybrané odpovědi:
- (3) Vybrané odpovědi:
- (4) Vybrané odpovědi:
- (5) Vybrané odpovědi:
- (6) Vybrané odpovědi: